

Ο ΦΙΛΟΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

Βλέπε σελ. 77

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΤΗΣ "ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ 1916"

“Ο ΦΙΛΟΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ,” ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ Ε.Π.Ζ.

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ

Α. ΓΕΩΡΓΙΚΟΠΟΥΛΟΥ ΦΑΝΗΣ ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΑΝΝΑ ΜΠΕΚΙΑΡΗ ΑΘΗΝΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΠΡΟΟΣ Μ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ ΝΟΥΑΡΟΣ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Π. ΔΗΜΑΡΑ Ν. ΖΩΓΡΑΦΟΣ Σ. ΙΒΡΑΚΗΣ

ΠΛΑΤΩΝ ΔΡΑΚΟΥΛΗΣ, ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΝ ΑΓΓΛΙΑ
MARGARET RHODES ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚΗ
LISKA WOODHOUSE, ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΝ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

Ἀνταποκρίσεις καὶ αἰτήσεις διὰ τὸ περιοδικὸν
δέον νὰ ἀπευθύνωνται πρὸς τὸν διευθυντὴν

ΧΑΡΙΛΑΟΝ ΛΑΓΟΥΔΑΚΗΝ

ΟΔΟΣ ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ 23, ΑΘΗΝΑΣ - ΤΗΛ. 27-356

ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ - 1916

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΛΟΥΚΑΣ ΚΑΝΑΚΑΡΗΣ ΡΟΥΦΟΣ
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΦΙΛΩΝ
Β' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΩΝΣΤ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
ΤΑΜΙΑΣ ΡΕΝΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΛΕΞΙΟΥ

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

ΑΓΓΕΛ. ΚΟΝΤΟΣΤΑΥΛΟΥ ΟΜΗΡΟΣ ΝΤΕΪΒΗΣ
ΣΟΦΙΑ ΝΤΕΜΙΝΤΩΦ ΧΕΡΜΠΕΡΤ ΛΑΝΣΔΕΪΛ
ΑΛΕΞ. ΧΩΡΕΜΗ ΜΕΝΕΛ. ΣΑΚΟΡΡΑΦΟΣ
Α. Γ. ΓΥΛΙΣΤΡΑ ΘΕΜ. Δ. ΤΣΑΤΣΟΣ
ΟΥΪΛΙΑΜ ΜΙΛΛΕΡ ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΛΑΓΟΥΔΑΚΗΣ

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΔΡΧ. 50. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΔΟΛΛ. 1. ΦΡ. 20. ΣΕΛ. 4.
ΠΟΛΥΤΕΛΟΥΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ: ΔΡΧ. 100. ΔΟΛΛ. 2. ΦΡ. 40. ΣΕΛ. 8.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Ὡς ἔξῃς σχολιάζουν τὰ «*Ἀθηναῖκά Νέα*» τὸ γεγονός
ὅτι μετεφέρθησαν ἀεροπορικῶς ἀπὸ Βιέννης εἰς Βενε-
τίαν χιλιάδες χελιδονίων, διὰ νὰ σωθῶν ἀπὸ τὸ ψῆχος·
«*Ἡ εἰδησις εἶναι πράγματι συγκινητικὴ. Ἀλλὰ καὶ*
τόσον ἀντίθετος πρὸς μίαν ἄλλην πραγματικότητα, ἢ
ὅποια συγκινεῖ συγχρόνως τὸν κόσμον. Ἐνῶ εἰς μίαν
περιοχὴν τῆς Εὐρώπης τόσαι λεπταὶ φροντίδες λαμβά-
νονται διὰ νὰ μὴ πάθουν τὰ χελιδόνια, εἰς μίαν ἄλλην
περιοχὴν, τῆς Εὐρώπης ἐπίσης, δηλαδὴ τὴν *Ἰσπανίαν*,
ἐξακολουθεῖ ὁ ἐμφύλιος πόλεμος καὶ σκοτώνονται χι-
λιάδες ἄνθρωποι καθημερινῶς».

Ἡ ἀντίθεσις αὕτη εἶναι χαρακτηριστικὴ τῆς κατα-
στάσεως τῆς σημερινῆς ἀνθρωπότητος: Ὑπάρχουν ἄν-
θρωποι ἀλληλοσφαζόμενοι καὶ ὑπάρχουν ἄλλοι ἐνδια-
φερόμενοι καὶ διὰ τὴν ζωὴν τῶν πουλιῶν ἀκόμη. Ἄν
ἐξαιρέσωμεν τὰς περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας τὸ ἐνδια-
φέρον αὐτὸ εἶναι ὑποκριτικὸν ἢ προέρχεται ἀπὸ ἐκκεν-
τροκότητα, ἢ καλωσύνη, ὅπου τὴν εὐρίσκωμεν ἐπάνω
εἰς τὴν γῆν αὐτήν, εἶναι μία ἀκτίνα ἀπὸ κάποιον ἥλιον,
ὁ ὁποῖος, ὅσον καὶ ἂν τὸν σκεπάζουν τὰ ψῆχη τῆς κα-
κίας, θὰ λάμπῃ κάποτε εἰς ὅλην του τὴν λαμπρότητα.

*

Ἀναδημοσιεύομεν τὸ ἔξῃς σημείωμα τῆς «*Ἑστίας*»:
«*Τὴν παρελθούσαν Παρασκευὴν — γράφει ἀναγνώ-
στης τῆς «Ἑστίας» — διερχόμενος τὴν παρά τὸν στα-
θμὸν Λαρίσης μεγάλην γέφυραν, παρέστην μάρτυς τῆς*
ἔξῃς φοβερᾶς σκηνῆς: Κάτωθεν, εἰς τὸν σταθμὸν, ἐρρί-
πτοντο ἐκ τῶν εἰδικῶν βαγονίων καὶ ἀπὸ τὸ δεύτερον
αὐτῶν πάτωμα, δηλαδὴ ἀπὸ ὕψους τριῶν μέτρων καὶ
ἄνω, εἰς τὸ ἔδαφος τὰ ἀρνία, ὡς μπάλλες. Καὶ τὰ δυστυ-
χημένα, ἅλλα μὲν, ὅπως ἔπεφταν, ἔσπαζαν τὰ πόδια
τῶν, ἅλλα, ἐπεὶ δὲν ἤμπορουσαν νὰ σηκωθοῦν, ἐσύ-
ροντο ἀπὸ τοὺς ἐκφορτωτάς. Ἄλλα τέλος, ἀδυνατι-
σμένα καὶ κουρασμένα ἀπὸ τὸ ἐκ Θεσσαλονίκης ταξί-
διον, πίπτοντα, ἔμεναν ἐτοιμοθάνατα. Εἶναι, βεβαίως,
δυνατὸν νὰ ἐκφορτώνωνται εἰς μέρος εἰς τὸ ὅποιον
ὑπάρχει κρηπίδωμα, ἅλλα πρέπει καὶ τοῦτο νὰ γίνῃ
ἀνατολικὸν ζήτημα καὶ νὰ παρακολουθοῦν καὶ οἱ
ξένοι πὺν φθάνουν μὲ τὸ ἔξπρες, ὀλίγον *ἐντόπιον*
χρῶμα. Ἡ «*Ἑστία*» παραπέμπει τὰ καταγγελλόμενα
εἰς τὸν Τουρισμὸν, ἐν τῇ πεποιθῆσει ὅτι θὰ ἐπακο-
λουθῇ ἄμεσος ἐπέμβασις. Δὲν ἔχομεν νὰ προσθέσω-
μεν πολλὰ πράγματα. Χρειαζόνται ριζικὰ ὅμως μέτρα
διὰ νὰ λείψῃ ἐπὶ τέλους ἡ ἀσχημία αὕτη ἀπὸ τὴν
ὁποίαν ἀδίκως δυσφημίζεται ὁ τόπος.

Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΝΟΜΩΝ

Καὶ τὸ ὁποῖον ἀνέκαθεν ὁ «*Φίλος τῶν Ζώων*»
ἐπεδίωξε, διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ ὁ σκοπὸς τῆς
προστασίας τῶν ζώων, ἦτο ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ὑπαρ-
χόντων νόμων περὶ προστασίας τῶν ζώων. Μα-
κρὰν παντὸς μεγαλοπρεπεῦς καὶ μὴ πραγματο-
ποιησίμου σχεδίου, ὑπεδείκνυε μίαν πρακτικὴν
ἀνάγκην, μίαν λύσιν τόσο ἐγγὺς ἡμῶν κειμέ-
νων, ἀλλὰ, φεῦ, κατὰ τὸ παρελθόν, πάντοτε δια-
φεύγουσαν, κατὰ ταπεινὸν καὶ ἀπλοῦστατον, ἀλλὰ
καὶ ἀποτελεσματικώτατον:

Τὸ νὰ ἐφαρμόζωνται δη-
λαδὴ αἱ σχετικαὶ πρὸς τὰ
ζῶα ἀστυνομικαὶ διατάξεις.
Ἀυστηρῶς ἐπῆρχε, φαίνεται,
μία κατηγορία δῆθεν νό-
μων, οἱ ὁποῖοι — δὲν ξεύρο-
μεν καὶ ἡμεῖς μὲ ποίαν
δικαιολογίαν — σπανιώτατα
ἐφηρμοζόντο, διέσυρον δὲ
ἔτσι εἰς τὴν κοινὴν συνείδη-
σιν τὴν ἀξίαν τοῦ Νόμου
γενικῶς καὶ ἐκλόνιζον τὴν
πρὸς αὐτὸν ἐμπιστοσύνην
τῶν πολιτῶν. Μεταξὺ τῶν
παρηγκωνισμένων αὐτῶν
νόμων ἦσαν καὶ οἱ προστα-
τεύοντες τὰ ζῶα καὶ ἔτσι,
ὅταν κάποτε δημόσιον ὄρ-
γανον τοὺς ἐνεθυμείτο καὶ τοὺς ἐφήρμοζεν, ἦσαν
νόμεθα ὅτι τοῦ ὀφείλοντο συγχαρητήρια.

Ὁ «*Φίλος τῶν Ζώων*», ἀπὸ τὴν ταπεινὴν
ἔστω σκοπιὰν του, ἀγωνιζόμενος καὶ αὐτὸς διὰ
κάτι ἐξημερωτικῶν τῶν ἡθῶν μας, κατὰ ὀφεί-
μον βέβαια, ἀφοῦ προάγει τὴν εὐγένειαν καὶ τὸν
πολιτισμὸν μας, δὲν μπορεῖ νὰ μὴ χαιρετίζῃ μὲ
ικανοποίησιν τὴν νέαν κατάστασιν πραγμάτων
τὴν ἀναφανείσαν τελευταίως εἰς τὴν χώραν μας:
Δὲν ὑπάρχουν πλέον «*δῆθεν*» νόμοι, ἢ κατηγο-
ρία αὕτη ἐξέλιπε καὶ κάθε νόμος εἶναι σεβαστός.
Καταβάλλεται ἀπὸ παντοῦ εὐλικρινὴς προσπά-
θεια ἀνορθώσεως καὶ παντοῦ πνέει κάποιος
ἀέρας τάξεως, νοικοκυρέμματος. Τὸ κάθε τι, πὺν
ἐπῆρε μίαν ὀρισμένην θέσιν, ἀπαιτεῖται σήμε-
ρον, ἐπὶ τέλους, νὰ ἐδρίσκειται εἰς τὴν θέσιν του
αὐτήν, ὥστε νὰ λείψῃ τὸ γενικὸν αὐτὸ ἀνακά-
τεμμα τῶν πάντων ὅπου, κατὰ τὸ κοινῶς λεγό-
μενον «*ἔχανε τὸ σκυλὶ τὸν ἀφέντη του*». Φυσικὸν
λοιπὸν εἶναι τὸ ὅτι σπουδαίαν θέσιν, εἰς τὴν νέαν
αὐτὴν κατάστασιν, κατέχει ἡ φροντίς διὰ τὴν
ἐφαρμογὴν τῶν νόμων. Διότι τί ἄλλο κάμνει τὰ
ἄτομα — ἀλλὰ καὶ τὰ σύνολα — νὰ προσδεύουν
παρὰ ἡ πιστὴ ἐφαρμογὴ τῶν ἀποφάσεων των,
τῶν νόμων; Καὶ τί ἄλλο καταβιβάζει, ἐξουδε-
νώνει, γελοιοποιεῖ, ὅσον ἡ λήψις ἀποφάσεων πὺν
ἔχουν θεωρητικὴν μόνον ἀξίαν καὶ πρόκειται νὰ
μείνουν εἰς τὸ χαρτί; Τί
ἄλλο ἀναρεῖ κάθε ἐννοίαν
ἀξιοπρεπείας, ὅσον ἡ ἔλλει-
ψις τοῦ σεβασμοῦ τὸν
ὁποῖον πρέπει ἀπέναντι τοῦ
ἐαυτοῦ μας νὰ δεῖξωμεν
ἡμεῖς οἱ ἴδιοι, τηροῦντες
τὰς ἀποφάσεις των; Ἰδὸν
λοιπὸν διατὶ μὲ τόσῃ εὐχα-
ρίστησιν βλέπομεν τὴν προσ-
πάθειαν διὰ τὴν ἐπιμελῆ
ἐφαρμογὴν τῶν νόμων,
ἀπὸ τὴν ὁποίαν θὰ ὀφε-
ληθῇ τόσον πολὺ καὶ ἡ
προσπάθεια διὰ τὴν προ-
στασίαν τῶν ζώων — κατω-
χυρωμένη μὲν μέσα εἰς
ὥραϊα καὶ ἐν πολλοῖς τέ-
λεια τείχη νόμων, πλὴν
τείχη χάριτα μέχρι πρὸ ὀλίγου. Ἔτσι, μὲ τὴν
εὐκαιρίαν τοῦ ἐπὶ θύραις νέου ἔτους, τὸ καλῶτε-
ρον πὺν θὰ εἶχε κανεὶς νὰ εὐχηθῇ θὰ ἦτο ἡ
ἀποδοτικὸς οὐλοκλήρωσις τῆς νέας αὐτῆς κατα-
στάσεως, ἀπὸ τὴν ὁποίαν τόσον ὀφελήθη μέχρι
τοῦδε ὁ τόπος, ἡ συνέχισις τῆς ἀναδημιουργίας
τῆς Ἑλλάδος μὲ βάσιν τὰ ἰδανικά τῆς Φυλῆς.
Εἰς τὴν νέαν αὐτὴν κατάστασιν πραγμάτων ἡ
προστασία τῶν ζώων θὰ εἶναι πλήρης, καίτοι
δὲ τὸ θέμα τοῦτο δὲν εἶναι, βεβαίως, τὸ σπου-
δαιότερον, εἶναι ἐν τούτοις φυσικὸν ὅτι εἰς
τὴν γενικὴν ἀτμόσφαιραν τῆς τάξεως καὶ καλῆς
προσπάθειας θὰ ἴδῃ καλοτέρας ἡμέρας, χωρὶς
ἐδικὰς προσπαθείας. Ὁ σταθμὸς λοιπὸν τῶν
ὁποῖον διαγράφει τὸ τέμα τοῦ 1936 καὶ ἡ ἀρχὴ
τοῦ 1937 ἄς χρησιμεύσῃ διὰ νὰ χωρίσῃ ἀκόμη
περισσότερον τὸ παρελθὸν ἀπὸ τὸ Νέον ἔτος μὲ
τὰ νέα ἰδανικά καὶ τὰς νέας κατευθύνσεις.

Δ.

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Καὶ δι' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὸν
σκοπὸν τοῦ περιοδικοῦ τούτου, ὅπως καὶ
διὰ κάθε τι εὐγενὲς καὶ ὠραῖον καὶ ἀνώτε-
ρον, ἡ Ἐκκλησία εἶναι παράγων ἐξόχου
σπουδαιότητος, τὴν ἀντίληψιν δὲ ταύτην
ἐκδηλώνει ἡ ἀφιέρωσις τῆς *Παγκοσμίου*
Ἡμέρας τῶν Ζώων εἰς δύο ἄγιους τῆς Χρι-
στιανικῆς Ἐκκλησίας, τὸν Ἅγιον Φραγκί-
σκον τῆς Ἀσσίζης, ἐν τῇ Δύσει, καὶ τὸν
Ἅγιον Ἰερόθεον, ἐν Ἀνατολῇ, οἱ ὁποῖοι καὶ
παρέχουν πρότυπα ζωοφιλείας πραγματικῆς,
πλήρη δυνάμεως. Οὕτως ἡ *Παγκόσμιος Η.Ζ.*
ἀποκομίζει πολλὴν ἐνίσχυσιν, ἐορταζομένη
μαζὶ μὲ τὴν μνήμην τοῦ ἀγαπήσαντος τὰ
ζῶα Ἁγίου Ἰεροθέου, τελευταίως δέ, ὅποτε
συνέπεσε καὶ κατὰ Κυριακὴν, ὀργανώθη-
σαν εἰς πολλὰ μέρη πανηγύρεις τοῦ Ἁγίου
Ἰεροθέου, κατὰ τὰς ὁποίας καὶ ἡ πρὸς τὰ
ζῶα ἀγάπη ἐδιδάχθη. Ἐπὶ πλέον ἢ ἐν Ἑλ-
λάδι ὑπὲρ τῶν ζώων προσπάθεια ἠτύχησε
πάντοτε νὰ ἔχῃ ὑπὲρ αὐτῆς τὸ ἐνδιαφέρον
τῆς Ἐκκλησίας, ἀπολαύει δὲ καὶ ἡ Ἐπί-
τιμος Ἐπιτροπὴ τῆς Π. Η. Ζ. τῆς ὑψίστης
τιμῆς νὰ προεδρεύεται ἀπὸ τὸν Μακαριώ-
τατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης
Ἑλλάδος Κύριον Χρυσόστομον. Θὰ ἐπεθυ-
μοῦμεν λοιπὸν ἀκόμη περισσότερον ἢ πρὸς
τὰ ζῶα καλωσύνη ν' ἀποτελέσῃ ἀντικείμε-
νον διδασκαλίας ἀπὸ μέρους τῶν Ἐκκλη-
σιαστικῶν λειτουργῶν, μὲ τὴν βεβαιότητα
ὅτι πλείστη θὰ εἶναι ἡ ὀφέλεια. Ἐκτὸς τοῦ
ὅτι ἀπὸ τὴν ζωὴν τῶν ζώων εἶναι δυνατόν
πολλὰ παραδείγματα ν' ἀντλήσουν οἱ κή-
ρυκες τῆς Ἐκκλησίας πρὸς νοουθεσίαν τῶν
πιστῶν, θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ὑποδειχθῇ καὶ
ἡ ὑποχρέωσις παντὸς χριστιανοῦ νὰ προ-
στατεῦν κάθε *Δημιούργημα* τοῦ Θεοῦ.

[Το κατωτέρω δημοσιευμένο είναι απόσπασμα από διάλεξιν της κ. **Αθηνάς Ταρσούλη**, ἐπὶ τῇ ἐνκαιρίᾳ τῆς Παγκοσμίου Ἡμέρας τῶν Ζώων, εἰς τὸ **Κολλέγιον Ἀθηνῶν**. Τὸ σκίτσο, ἐπίσης τῆς κ. Ταρσούλη, παρουσιάζει τὸν **Ντάξ**. Ὁ «Φίλος τῶν Ζώων» μὲ ἰδιαίτερον χαρὰν ἀναγγέλλει διὰ τὴν ἐξησφάλισιν τὴν τακτικὴν συνεργασίαν τῆς διακεκομμένης λογίας. Εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον τοῦ θα δημοσιεύσῃ διήγημά της, εἰκονογραφημένον ἀπὸ τὴν ἰδίαν/.

Η κοινωνία τῶν σκύλων μοιάζει σὲ πολλὰ μὲ τὴν κοινωνία τῶν ἀνθρώπων. Καλοὶ καὶ κακοί, ἡμεροὶ καὶ ἄγριοι, εὐγενεῖς καὶ ἄξεστοι, ζωηροὶ καὶ μελαγχολικοὶ, ἔξυπνοὶ καὶ πονηροὶ, ὑποκριταὶ καὶ κατεργάρηδες, οἱ σκύλοι, ὅπως καὶ οἱ ἄνθρωποι, ἔχουν ὁ καθένας τὸν ἰδιαίτερό του χαρακτήρα. Ἡ καλὴ, ὅπως καὶ ἡ κακὴ ἀνατροφή ἐξασκεῖ σ' αὐτοὺς, ὅπως καὶ στοὺς ἀνθρώπους, μεγάλη ἐπιρροὴ καὶ φέρνει στὸ φῶς τόσα τὰ προτερήματα ὅσο καὶ τὰ ἐλαττώματά τους. Ἐπειδὴ ὁμῶς ὁ σκύλος γενικὰ ἐξημερώνεται, ὑποτάσσεται καὶ ἀφοσιώνεται στὸν ἄνθρωπο, ὥστε καὶ ψυχικὰ νὰ ἐπικοινωνῇ μαζί του, αὐτὸ σημαίνει πὼς κάποια μυστριώδης δύναμις ἐπενεργεῖ στὴν ἀμοιβαία ἔλξι αὐτῶν τῶν δύο ὄντων. Γι' αὐτὸ εἶναι ἀναμφισβήτητο ὅτι ἡ τελειότερη κατάκτησις πού ἔκανε ὁ ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς εἶναι τὸ ὅτι κατάρθωσε νὰ φέρῃ τόσο κοντὰ τοῦ συναισθηματικὰ τὸ σκύλο. Ἀλλὰ ὁ ἄνθρωπος πρῶτος ἐπῆγε πρὸς τὸ σκύλο, ἢ ὁ τελευταῖος ἦρθε πρῶτος πρὸς τὸν ἄνθρωπο; Τὸ πρῶτο βῆμα τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἄλλου χάνεται στὰ σκότη τῶν μακρυνῶν αἰώνων.

Τὸ σκυλὶ βλέπει τὸν ἄνθρωπο σὰν λυτρωτὴ, σὰν εὐεργέτη του, σὰν Θεοῦ του. Ὁρμώμενος ἀπὸ τὴ συγκινητικώτερη ἐμπιστοσύνη καὶ τὴν τυφλὴ ἀγάπην τοῦ σ' αὐτόν, ρυθμίζει τὴς πράξεις καὶ τὴς σκέψεις του ἀνάλογα μὲ τὰ γούστα καὶ τὴς ιδιοτροπίες τοῦ κυρίου του. Κι' αὐτὰ ὅλα ὄχι ἀπὸ φόβο, ὅστεροβουλία ἢ ἀπὸ ὑπολογισμό, ἀλλ' ἀπὸ πνεῦμα δικαιοσύνης καὶ πειθαρχικῆς ὑποταγῆς, ἀπὸ ἀγνὴ καλωσύνη καὶ εἰλικρινῇ αὐταπάρνησι πού φτάνει σὲ τὴν τελειότητα, ὥστε οὔτε ὁ ἰδανικώτερος ἄνθρωπος δὲν θὰ μπορούσε νὰ τὴν αἰθανθῇ μὲ τόσο ἅγιον τρόπο.

Καὶ τί νὰ πῇ κανεὶς γιὰ τὴν τρυφερὴ ψυχὴ τοῦ ἐξελιγμένου σκύλου;

Ἐνὰ χαμόγελό μας κι' ἕνα χὰιδι μας τοῦ φτάνει γιὰ νὰ τοῦ χαρίσῃ ἀμέσως τὴν πιὸ ὀνειρεμένη εὐτυχία, γιὰ νὰ τὸν ρίξῃ σὲ μιὰ ἑξάλλη χαρὰ, πού θὰ ἐξεχειλίσῃ σὲ ξεφωνητὰ, σὲ πῆδους καὶ τρεξιμάτα, ὥστε νὰ ἀναποδογυρίξῃ τὴς κάρεκες, νὰ ξεστρώνῃ τὰ χαλιά, νὰ κινδυνεύῃ νὰ σπᾶσῃ τὸ κεφάλι του στοὺς τοίχους. Κι' ὅταν πάλι δὲν εἴμαστε στὰ κέφια μας πῶς διαισθάνεται ἀμέσως τὴ συμβαίνει; Μᾶς κυττάζει ἐξεταστικὰ καὶ καλοκάγαθα, κουνᾷ ἀκάκως δειλὰ τὴν οὐρά του καὶ ὑπομονητικὰ περιμένει πότε θ' ἀνατείλῃ ὁ ἥλιος τῆς καλωσύνης, νὰ διώξῃ τὴ συννεφιά ἀπὸ τ' ἀγαπημένο πρόσωπο. Καὶ πόσο τραγικὸς ὁ πόνος του, ὅταν ὁ κύριός του γίνεταὶ ὁ τιμωρός του. Ἄν δίκαια τιμωρεῖται, σκύβει σὰν ἔνοχος τὸ κεφάλι καὶ ὑπομένει, ἂν ἀδικαί, πάλι χωρὶς ἀντίστασι καὶ χωρὶς θυμὸ ἀφίνετα ἀνυπεράσπιστο ὅθμα στὴν μανία τοῦ σκληροῦ τοῦ ἀφέντη ὑπομένοντας ἀγόγγυστα μὲ ἱκετευτικὸ βλέμμα γεμάτο ἀπορία γιὰ τὸ ἄδικο πού τοῦ γίνεται ἀπὸ κείνον πού ἐξουσιάζει τὴ ζωὴ του. Καὶ περιμένει μὲ τὴ μεγα-

(Ἐκ τῆς Παναθηναϊκῆς κ. Βόγα, ἐν Θεσσαλονίκῃ)

λείτερη ἀμνησικακία, νὰ περάσῃ ἢ μπόρα, ἔτιμος νὰ ξεχάσῃ.

Καὶ περιμένει, μὲ τὴ μεγαλειότερη πάλι λαχτάρα, μπρὸς στὰ πόδια τοῦ ἀφέντη του, σὰν τὸν ἀμαρτωλὸ πού ζητάει δικαίωσι ἀπὸ τὸ σωτήρα του, γιὰτὶ εἶναι πὶο μεγάλη μέσα του ἡ δύναμις τῆς συγγνώμης καὶ τῆς ἀγάπης ἀπὸ τὸ μῖσος, ἢ ἀνάγκη τῆς λευκῆς χαρᾶς, τῆς λησμονιάς τοῦ κακοῦ, ἀπὸ τὸ κίτρινο μαράζι τῆς ἐκδικήσεως. Ἡ ἡχηρὴ φωνὴ τῆς καλωσύνης, ἀπὸ τὸν ὑπόκωφο βόγγο τῆς κακίας.

*

Δὲν θὰ τολμούσα ν' ἀσχοληθῶ μ' αὐτὸ τὸ θέμα ἂν δὲν μὲ συνέδεε κάποια βαθύτερη γνωριμία μὲ τὰ σκυλιά, μὲ τὰ ἀξιαγάπητα αὐτὰ τετράποδα, κι' ἂν ὕστερ' ἀπὸ μιὰ μακρόχρονη συμβίωσι μαζί τους, βοηθούμενη κι' ἀπὸ σχετικὰ ἀναγνώσματα, δὲν εἶχα καταλήξῃ νὰ βγάλω κι' ἐγὼ κάποια δικά μου συμπεράσματα γιὰ τὴ νοημοσύνη καὶ τὴν αἰσθαντικότητα τῶν σκύλων, πού μοῦδωσαν τὴν ἱκανοποιητικὴ εὐχαρίστησι νὰ μὴ κάπως βαθύτερα στὴν ὅσο ἀπλὴ τόσο καὶ ἀνεξερεύνητη ψυχολογίᾳ τους. Στὴ μικρὴ μου ἡλικία ἔτρεφα μεγάλη ἀγάπη στὶς γάτες. Ὅσο κι' ἂν αὐτὲς μὲ πλήρωναν μὲ γρατσουნიές καὶ μὲ ἀχαριστία, δὲν μπορούσα νὰ τὴς ἀποχωρισθῶ. Μετὰ τὸ γάμο μου, νέος μουσαφίρης μπῆκε στὸ σπίτι μας: Τὸ σκυλὶ. Ὁ ἄνδρας μου μὲ τὴς κυνηγετικὰς του συνήθειες ἔφερε καὶ τὸν ἀπαραίτητο κυνηγετικὸ σκύλο. Μιὰ νέα ζωὴ, ἕνας νέος κόσμος μέσ' ἀπὸ τὴς διαφορὰς ράτσες τῶν κυνηγετικῶν σκύλων, πού ὡς τὰ σήμερα δὲν

μᾶς λείπουν ἀπὸ τὸ σπίτι, ἄρχισε μπροστά μου τώρα ν' ἀποκαλύπτεται. Ποέντερ, σέτερ ἰσπανικά, σέτερ λαβεράκ ἱρλανδικὰ, ὅλα διαλεχτὰ καὶ τέλεια ἐξελιγμένα ζῶα, τὸ καθ' ἕνα μᾶς ἔφερνε σιγὰ-σιγὰ πλησιέστερα πρὸς τὰ ὁμορφώτερα καὶ καταπληκτικώτερα μυστήρια τοῦ συναισθηματικοῦ του κόσμου, μὲ τὴν ἀγνοία τοῦ ἀθῶου πού μᾶς κάνει μιὰ ἀπὸ τὴς θαυμασιώτερες ἀποκαλύψεις τῆς δημιουργίας.

Τὰ κυνηγετικὰ σκυλιά, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἐκλεπτυσμένη ἱχνηλατικὴ ὁσφρησι πού τὰ ὀδηγεῖ ἀμέσως μὲ τὸ μύρισμα τοῦ ἀέρος ἢ τοῦ ἐδάφους στὴν εὐρεσι τοῦ θηράματος, ἔχουν κι' ἐξαιρετικὰ ἀνεπτυγμένη τὴ νοημοσύνη, τὴν εὐαισθησία, τὴν τελειότερη καλωσύνη καὶ ἡμερότητα. Εἶναι οἱ πρίγκηπες τῆς φυλῆς τῶν σκύλων πού συμμερίζονται ἀμέσως μὲ τὸν ἄνθρωπο τὴς πιὸ ποικιλόμορφες λεπτομέρειες τῆς ἐσωτερικῆς του ζωῆς.

Ἄν οἱ μολοσσοὶ εἶναι καλοὶ φύλακες, ἄγριοι, θαρραλεοί, πού σὲ μιὰ διαταγὴ τοῦ κυρίου τους μποροῦν νὰ ξεσχίσουν ἄνθρωπο, τὰ κυνηγετικὰ σκυλιά καὶ ἰδίως τὰ σέτερ λαβεράκ, μεγαλόσωμα, μὲ μακρὸ τρίχωμα, μεγάλα κρεμαστὰ αὐτιά καὶ μακρὸ ρύγχος, εἶναι τὰ πιὸ πολιτισμένα, τὰ πιὸ γαλήνια ζῶα, πού δὲν τὰ ταραξεί κανένα ψυχοφθόρο πάθος, ἀλλὰ βλέπουνε τὴ ζωὴ ἀπὸ μιὰ ὑψηλότερη, μπορεῖ κανεὶς νὰ πῇ, γιὰ τὴν ἀντίληψί τους περιωπῇ. Σὰν νὰ ἔχουν συναισθησι μᾶς εὐγενεστέτερης ἀποστολῆς στὴ ζωὴ, φέρονται ἀπέναντί της ὅπως ἀληθινοὶ ἀριστοκράτες. Ἀλλὰ καὶ τὰ λυκόσκυλα εἶναι ἀπὸ τὰ νοημονέστερα σκυλιά. Ἡ ψυχικὴ ὁμῶς εὐαισθησία τῶν κυνηγετικῶν εἶναι καταπληκτικὴ. Εἶχα σκυλὶ πού μ' ἔνα του βλέμμα ψυχολογοῦσε τὴ διάθεσί μου, ἄλλο πού ὅταν ἀπὸ μακριὰ τοῦ γελοῦσα μού γελοῦσε κι' ἐκεῖνο χωρὶς νὰ τοῦ κάνω κανένα ἄλλο σημεῖον. Ἐνὰ ἄλλο ἀκόμη, πού εἶχε προφανῇ προτίμησι σὲ ὠρισμένο κομμάτι μουσικῆς. Καὶ τί μουσικῆς; Σὲ μιὰ σονάτα τοῦ Μπετόβεν, στὴν Clair de lune. Ἦταν ἕνας καιρὸς πού μελετοῦσα πολὺ πιάνο. Στὴν ἀρχὴ δὲν εἶχα δώσει καμμία προσοχή. Ἀλλὰ σιγὰ-σιγὰ παρήρσα ὅτι ὁ καλὸς μου ὁ Ντάξ, ἐνῶ κοιμώτανε κουλουριασμένος στὴν ὠρισμένη θέσι του κι' ἀκουγε ἀπὸ κεῖ μέσ' στὰ ὄνειρά του ἀδιάφορος ἢ ἴσως καὶ εὐχαριστημένος ὅτι κι' ἂν ἔπαιζα στὸ πιάνο, ὅταν ἔφθανε ἡ σειρὰ τῆς σονάτας τοῦ Μπετόβεν, ἀνοίγε τὰ μάτια, σηκωνόταν, τέντωνε τὸ σῶμα του, χασμουριώταν καλὰ-καλὰ καὶ ἐκινούσε κουνώντας τὴν οὐρά του πρὸς τὸ μέρος μου. Ἐκάθιζε στὰ δυὸ πσινά του πόδια, μὲ τὰ δυὸ μπροστινά του ὄρθια καὶ καθὼς ἦταν μεγαλόσωμος ἔφθανε τὸ κεφάλι του ἀπάνω ἀπὸ τὰ γόνατά μου, ὅπου τὸ ἀκουμποῦσε μὲ ὅλο του τὸ βάρος, ἐνῶ τὰ μάτια του ψηλὰ στραμμένα μὲ κύτταζαν μὲ καλωσύνη. Ἐγὼ ἐξακολουθοῦσα νὰ παίζω χωρὶς διακοπὴ. Ὁ Ντάξ στὴν ἰδίαν στάσι, ἀκίνητος σὰν βυθισμένος σὲ ἔκστασι. Μόλις τελείωνα, σηκωνότανε κι' αὐτός, μούγλυφε τὰ χέρια, σὰν γιὰ νὰ μὲ ἐκφράσῃ τὴν εὐγνωμοσύνην του, κι' ἔφευγε εὐχαριστημένος. Νὰ ἱστορήσω ἀκόμη πὼς κι' ὅταν πέθανε ἀγαπημένο μὲ πρόσωπο αὐτὸ τὸ ἴδιο σκυλὶ πήγαινε γιὰ καιρὸ καὶ μύριζε τὴς θέσεις ὅπου εἶχε σταθῇ, ὅπου εἶχε καθήσει, κι' ἀπὸ ἔψαχνε ἀνήσυχο σὲ ὅλο τὸ σπῆτι πῆγαινε ὕστερα νὰ κουνιάσῃ μελαγχολικὸ κάτω ἀπὸ τὸ ἄδειο κρεβάτι τοῦ ἀγαπημένου νεκροῦ. Πόσες φορές δὲν εἶχα ἀκούσει νὰ βγαίνῃ ἀπὸ κεῖ ὁ βαρὺς βόγγος ἑνὸς ἀναστεναγμοῦ καὶ

κάτι ποῦμοιαζε μὲ σιγανὸ λυγμό! Ὁ καλὸς μου ὁ Ντάξ πολλές φορές μὲ κράτησε συντροφιά σὲ ὄρες θλιμμένες καὶ κυττάζοντάς με κατὰματα μούλεγε: Ἐνα σωρὸ καλὲς κι' ἀληθινὲς κουβέντες μέσ' ἀπὸ τὴν εὐγλωττίαν τῆς σιωπῆς του καὶ τῶν ματιῶν του τὴν ὀλοφώτειν ἐκφρασι. Τοῦ ἀφιέρωσα σὲ κάποια τέτοια ὥρα ἕνα μικρὸ ποίημα, ὅπου τοῦ λέω:

Πιστὸς ὅσον κι' ἂν πάω μ' ἀκολονθῆς καὶ μὲ κυττᾷς
στὰ μάτια, σὰ γροικῆς πὼς σοῦ μιλῶ ἢ σοῦ γελῶ.
Τὴ λύπη μου πὼς νοιώθεις! Τὸ θωρῶ σὸ καθαρό
τὸ βλέμμα σου, καλέ. Πόσα μὲς λὲς καὶ σὰ νὰ κλαῖς!
Σωπαίνοντας μιλᾷς γιὰ μιὰ ρογγὴ σὰ χαορῆ
ζωοῦλα ποῦβνυσε! Καὶ μὲ θωρεῖς σὰ ν' ἀποθῆς...
Πονετικά χαϊδεύω σε ἀπαλά καὶ σιωπηλά.
Κι' εἶσι πού μὲ κυττάζεις κατὶ λὲς καὶ σὰ νὰ κλαῖς!

ΑΘΗΝΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

* * *

ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΥΠΟΝ

Η ΝΟΗΣΙΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

— Νὰ χαθῆς!.. Ζῶν!..

Ἡ λέξις ἐξετοξεύθη μὲ τὴν προφανῇ πρόθεσιν τῆς ὕβρεως, ἀλλὰ τὸ «ζῶν» ἐκεῖνο ἐγέλασεν ἀπεπῶς, κατὰ τρόπον ἥκιστα ζωῶδη, ὅπως, ἄλλως τε, καὶ πολὺ ὀλίγον ζωῶδως εἶχε πειράζει τὸ θυμωμένον ἐκεῖνο ἡλίω... Ἀπλῶς εἶχεν ἐκθειάσει τὴς γυμνὲς κνήμες του, καὶ τὰ ζῶα, ὡς γνωστόν, δὲν ἔχουν τέτοιες αἰσθητικὰς τάσεις...

Τὰ καῦμένα τὰ ζῶα, ὁμῶς, τὰ ἔχουμε πολὺ παρεξηγῆσει... Ἐάν ἀγνοοῦν τὸν θαυμασμόν τῶν γυμνῶν κνημῶν καὶ τῶν ἄλλων γυμνοτήτων τῶν κυριῶν, δὲν ἔπεται ὅτι δὲν ἔχουν καμμίαν νόησιν, ὥστε τὸ ὄνομά τους νὰ χρησιμεύῃ ὡς ὕβρις... Ἐμεῖς δὲν καταλαβαίνουμε τί ἐκεῖνα καταλαβαίνουν, καὶ αὐτὸ, βέβαια, δὲν εἶνε πρὸς ἔπαινον μας...

Τὰ ζῶα ἔχουν τόσους τρόπους νὰ ἐκφράζουν ὅτι θέλουν!.. Ἀλλὰ, ὅπως καὶ μερικὸι δειλοὶ καὶ ἀτολμοὶ ἄνθρωποι, φοβοῦνται νὰ ἐκδηλωθῶν... Λιγὰκι θάρρος νὰ τοὺς δώσωμε, νὰ τὰ χαϊδέσωμε, νὰ τοὺς δείξωμε συμπάθειαν, τὰ βλέπει καὶ μιλοῦν ὀλοκλήρα, μὲ τὰ μάτια, μὲ τὴν οὐρά, μὲ ὅλο τους τὸ σῶμα, ἰδίως οἱ γάτοι, ἀλλὰ καὶ οἱ σκύλοι, τὰ ἄλογα, οἱ γάιδαροι ἀκόμη, αὐτοὶ οἱ ἀπαθεῖς φιλόσοφοι τῆς ἀδιαμαρτυρήτου δουλείας των...

Εἶδα ἕνα γαῖδαρέλλο ἐνὸς γαλατᾶ, μιὰ φορὰ, νὰ παίζει καὶ νὰ δείχνῃ τὴν ἀγάπην του πρὸς τὸ ἀφέντικόν του, πού κανένα δῖπουν δὲν θὰ μπορούσε ν' ἀποδώσῃ... Βασίζόμενοι οἱ ἄνθρωποι εἰς τὸ χάρισμα τοῦ λόγου, κάνουν διαρκῶς φιλολογίαι καὶ ρητορικὰ σχήματα, ἐνῶ ἕνα χὰιδι, μιὰ ματιά, ἕνα χτυποκάρδι ἀκόμη, λένε τόσα καὶ τόσα πράγματα, ὅσα δὲν θὰ ἔλεγαν ὀλοκλήροι τόμοι ἀνθρωπίνης φιλοφράτας.

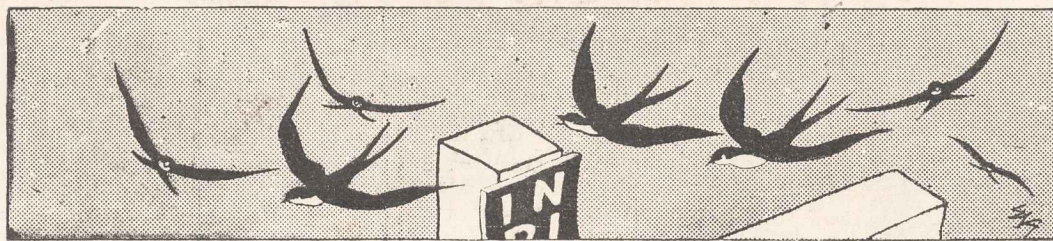
(Παροῖα)

Γ. ΑΝΝΙΝΟΣ

«... Ζητῶ δὲ ἀπὸ σέ, Ἑλληνικὲ Λαέ,
πρὸ παντὸς παιδαρχίαν, ζητῶ νὰ μὲ δῇς
ὅλην σου τὴν ἐμπιστοσύνην, τὴν πίστιν σου,
τὴν βοήθειάν σου, τὸν ἐνθουσιασμόν σου
ὀλοκλήρον...»

Γ. ΜΕΤΑΞΑΣ

(Ἀπὸ τὸν λόγον τῆς 2 Ὀκτωβρίου, εἰς τὴν Πλατ. Συνέλευσιν)

ΣΧΕΔΙΟ ΣΟΛΩΝΟΣ ΙΒΡΑΚΗ

Ο ΘΡΥΛΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΧΕΛΙΔΟΝΙ

Ο ήλιος κατέβαινε άργά προς τη θάλασσα, εκεί κάτω, προς τὸ βουνό τοῦ Καρμήλου. Πρὸς τὴν ἀνατολή τὸ ὄρος Θαβώρ ἦταν σκεπασμένο ἀπὸ τὴν ρόδινη ἀνταύγεια τοῦ ἡλιοβασιλέματος, ἐνῶ ἀπὸ τὴν λίμνη τῆς Γενησαρετ ἀνέβαιναν τὰ σύννεφα.

Ἡ Ναζαρέτ, σκαρφαλωμένη ἐπάνω στὴν βουνοκορυφή, ἦτανε λουσμένη ἀκόμη μὲς στὸ ζωηρὸ αὐτὸ φῶς τοῦ χλιαροῦ ἀπριλιᾶτικου ἡλίου. Φαιδρὰ κελαϊδίσματα πουλιῶν, στὸν ἀέρα χαρωποὶ ἀντίλαλοι ἀπὸ τραγούδια τῶν βοσκῶν.

Στὴν πλατεία ὅπου ἦταν ἡ Συναγωγή, κοντὰ στὴν πηγὴ πὺ σκέπαζαν πανύψηλοι κέδροι, τέσσαρα παιδάκια διασκέδαζαν, φτιάνοντας πουλάκια μὲ τὸ χῶμα τὸ βρεμμένο ἀπὸ τὸ νερὸ τῆς πηγῆς.

Ἀπὸ ἕνα γειτονικὸ σπίτι ἀκουγόταν ὁ ρυθμικὸς ἦχος τῆς πλάνης, πὺ πηγαينوερχόταν σὰν φτερό μὲς στὸ ἐλαφρὸ καὶ ρωμαλέο χέρι τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ ξυλουργοῦ, καὶ μιά γυναικεία φωνὴ τραγουδοῦσε ἕνα γλυκὸ ναυόρισμα, πὺ φαινόταν νὰ παρακολουθῇ τὸν ρυθμικὸ ἦχο τοῦ ξυλουργικοῦ ἐργαλείου.

Τὰ παιδάκια εἶχαν φτιάσει τὸ καθένα ἀπὸ ἕνα πουλάκι, ἀλλὰ καὶ τὰ τέσσερα ἦσαν ὅμοια ἀναμεταξύ τους, σὰν νὰ ἦταν καμωμένα ἐπάνω στὸ ἴδιο μοντέλλο.

Τ' ἀπόθεσαν ἐπάνω στὸ χῶμα, ἀλλὰ δὲν μπορούσαν νὰ σταθοῦνε ὀρθία στὰ μικρά τους πόδια, γιατί οἱ οὐρὲς ἦσαν πολὺ μακρυὲς καὶ τὰ ἔκαναν νὰ γέρνουνε πρὸς τὰ πίσω, ἀπὸ τὸ δυσανάλογο βάρος.

Ἐνα ἀπὸ τὰ μικρά εἶχε τότε μιά ξαφνικὴ ιδέα. Ἐτρεξε στὸ σπίτι τοῦ Ἰωσήφ καὶ σὲ λίγο ἐβγήκε κρατώντας δύο ξυλαράκια, μακρυὰ καὶ λεπτὰ, καὶ τὰ στήριξε στὴν οὐρὰ τοῦ πουλιοῦ του, σὰν νὰ ἦσαν δυὸ μακρυὰ διχαλωτὰ φτερά. Τὰ ξυλαράκια αὐτά, ἀκουμπώντας ἐπάνω στὴ γῆ, ἐπέτρεπαν στὸ πῆλινο ὁμοίωμα νὰ στέκεται ὀρθιο ἐπάνω στὰ πόδια του. Στὴ μέση τοῦ ράμφους ὑπῆρχε μιά προεξοχή, πιασμένη στὴ βάση ἀπὸ τὰ δακτυλάκια τοῦ μικροῦ, ὥστε νὰ καταλήγῃ σὲ μύτη.

Φωνὲς χαρᾶς ἐχαιρέτισαν τὴν ἐφεύρεση τοῦ μικροῦ καὶ τὰ ἄλλα παιδάκια ἔτρεξαν, καὶ τὰ τρία μαζί, στὸ σπίτι τοῦ Ἰωσήφ, γιὰ νὰ ζητήσουν ξυλαράκια μὲ τὴ σειρά τους. Στὴ θορυβώδη αὐτὴ ἐπιδρομὴ ἐσταμάτησε ὁ ρυθμικὸς κρότος τῆς πλάνης, ἐσώπασε ἡ φωνὴ τῆς γυναικός.

Ὅταν τὰ τρία διαβολάκια ἐβγήκανε μὲ τὰ ξυλαράκια τους, στὸ κατῶφλι τοῦ σπιτιοῦ ἐφάνηκε ἕνας νέος τριάντα ἐτῶν, μὲ ξανθὰ κυματιστά μαλλιά, μὲ πρόσωπο ὡραῖο, τὸ βλέμμα γε-

μάτο ἀπὸ ἀπειρὴ γλυκύτητα. Ἐχαμογέλασε στὰ παιδάκια. Ἐπειτα ἐκύτταξε στὴν ἀνατολή, ὅπου ἐσωρίζονταν τὰ σύννεφα. Μόλις εἶχε γυρίσει ἀπὸ ἐκεῖ πάνω, ἀφοῦ ἐδέχθηκε τὸ βάπτισμα τοῦ Ἰωάννη. Καὶ τὸ καθαρὸ καὶ γαλήνιο μάτι του καρφώθηκε ἐπάνω στὴ Συναγωγή. Τὸ ἤξερε ἀπὸ τώρα πῶς δὲν θὰ τὸν ἀκούαν οἱ συμπατριῶτες του, ἀλλ' ὥστόσο θὰ ἄρχιζε ἀπὸ κεῖ, τὸ ἐρχόμενο Σάββατο, τὸ κήρυγμά του.

Κι' ἐκύτταξε ἀκόμη μιά φορὰ τὰ παιδάκια μὲ τρυφερότητα. Εἶχαν ἀποτελειώσει τὸ ἔργο τους. Ὁ ἥλιος ἐχρῶσσε ἀκόμη τὴ μέση τοῦ δρόμου πὺ ξεκινούσε κατὰ τὴ Δύση. Οἱ κέδροι καὶ ἡ Συναγωγή ἐσκίαζαν ὀλόκληρὴ τὴν πλατεία.

Τὰ παιδάκια ἔφεραν στὴ μέση τοῦ δρομάκου τὰ πουλάκια πὺ εἶχαν πλάσει μὲ τὸν πηλό, τὰ ἄφησαν ἐκεῖ γιὰ νὰ ξεραθοῦν στὶς ἀκτίνες τοῦ ἡλίου καὶ ἐπέστρεψαν στὴν πηγὴ γιὰ νὰ πλύνουν τὰ χεράκια τους. Ἀλλ' ἀπὸ τὸ δρομάκο ἀνέβαινε βιαστικὰ ἕνας Φαρισαῖος, πηγαίνοντας πρὸς τὸν Ναό. Ὅταν ἔφθασε σιμὰ στὰ πουλάκια, τὰ εἶδε, δὲν παραμέρισε ὅμως, κι' ἦταν ἔτοιμος νὰ τὰ θρυμματίσῃ κάτω ἀπὸ τὰ πόδια του.

Τὰ τέσσαρα παιδάκια ἔβγαλαν ἀπελπισμένες φωνὲς κι' ἔτρεξαν νὰ ὑπερασπίσουν τὰ ἀριστουργήματα τῆς τέχνης τους. Ἀλλ' ὁ νέος μὲ τὰ ξανθὰ μαλλιά—ὁ Ἰησοῦς—ἐσήκωσε τὸ χέρι καὶ τὸ κίνησε ἐλαφρὰ στὸν ἀέρα.

Τὰ τέσσαρα πῆλινα ὁμοιώματα, ἄφησαν μιά φωνὴ διαπεραστικὴ καὶ μακρόσυρτη, ἀνοίξαν τὰ φτερά καὶ ἐπέταξαν σὰν ἀστραπή. Εἶχαν γίνει πουλιά ζωντανά!...

Ὁ Φαρισαῖος ἔμεινε κατάπληκτος καὶ τὰ παιδάκια κυττοῦσαν ἐκστατικὰ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν τους νὰ χάνονται μέσα στὸ γαλήνιο γαλάζιο τοῦ κατακάθαρου οὐρανοῦ. Τὰ πουλιά διέγραψαν μεγάλους κύκλους μέσα στὸν ἀέρα, ἐπέρασαν πάνω ἀπὸ τὴν πλατεία, ἐχαμήλωσαν, ἔξυσαν μὲ τὰ φτερά τους τὸ ἔδαφος, ξανανέβηκαν, ἐφτερούγισαν ἐπάνω ἀπὸ τὶς στέγες, ἀφίνοντας μακρόσυρτες χαρμόσυνες φωνές. Ἀλλ' ὁ ἥλιος εἶχε κρυφθῇ πίσω ἀπ' τὸ βουνὸ τοῦ Καρμήλου καὶ μιά ἐλαφρὴ σκιὰ ἐσκέπαζε τὴν πλατεία. Ὁ Ἰησοῦς ἔστεκε ἀκόμη στὸ κατῶφλι, χαμογελώντας. Τὰ τέσσαρα πουλάκια ἐπετάχουν τὸ τρελλὸ πέταγμά τους καὶ πῆγαν καὶ ἐκάθισαν, μ' ἕνα λάλημα ταπεινὸ, ἐπάνω σὲ μιά προεξοχή τῆς στέγης τοῦ σπιτιοῦ τοῦ Ἰωσήφ. Τὰ παιδάκια, πὺ δὲν μπορούσαν ἀκόμη νὰ πιστέψουν ὅτι εἶδαν τὰ μάτια τους, ἐπῆρναν, ἀργὰ καὶ συλλογισμένα, ἀλλὰ καὶ χαρούμενα, τὸ δρόμο πρὸς τὰ σπιτία τους. Ὁ Φαρισαῖος ἐμπῆκε στὸ Ναό.

Ἡ νύχτα κατέβαινε γρήγορα ὁ Ἰησοῦς ἐκύτταξε ὀλόγυρα τὸ Ναὸ πὺ τὸν περίμενε καὶ τὰ

Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΖΩΑ

Εἰς τὸν κώδικα τοῦ χριστιανισμοῦ, τὴν Κ. Διαθήκην, δὲν ἔχομεν ρητὰς διατάξεις ὑπὲρ τῆς προστασίας καὶ ἀγάπης τῶν ζώων. Ἡ ὅλη ὁμῶς ζωὴ τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας ἐν ὑπαίθρῳ καὶ ἡ ἐξ αὐτοῦ εἰλημμένη καὶ διὰ παραβολῶν ἐξηγηγμένη διδασκαλία Του δύναται νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ εἰς βάσιμα συμπεράσματα περὶ τῆς στοργῆς τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ζώων. Ἡ στοργὴ Του πρὸς τὰ ζῶα φαίνεται ἀναντιρρήτως εἰς τὴν ὑπόδειξιν, ὅτι ὄχι μόνον ἐπιτρέπεται, ἀλλὰ καὶ ἐπιβάλλεται ἡ καταπάτησις τῆς ἡμέρας τοῦ Σαββάτου, κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν ἐπετρέπετο οὐδὲ ἡ ἐλαχίστη ἐργασία, πρὸς σωτηρίαν καὶ προστασίαν ζώου κινδυνεύοντος: «τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃς ἔξει πρόβατον ἓν, καὶ ἔαν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασι» εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσῃ αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ;» (Ματθ. 12,11).

Ἀκόμη ἐντονώτερον φαίνεται τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ χριστιανισμοῦ ὑπὲρ τῶν ζώων εἰς τὸν λόγον τοῦ Ἰησοῦ: «τίνος ὑμῶν υἱὸς ἢ βοῦς εἰς φρέαρ ἐμπεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;». (Λουκ. 14,5), ὅπου καθαρὰ φαίνεται, ὅτι ὁ βόυς, καὶ ὑπ' αὐτὸν κάθε ζῶον, ἔχει τὴν αἰτίαν, ὅσην καὶ ὁ υἱός,

πουλιά, πὺ καθόντουσαν, σιωπηλὰ τώρα, τὸ ἕνα πλάϊ στὸ ἄλλο, ἐπάνω στὴ στέγη. Ἐπειτα ξανάμπηκε στὸ σπίτι, γιὰ νὰ καθίσῃ στὸ λιτὸ τραπέζι τοῦ δείπνου.

*

Στὰ πόδια τοῦ Σταυροῦ θηνοῦσαν οἱ τρεῖς γυναῖκες κι' ὁ Ἰωάννης πὺ ὁ Ἰησοῦς τὸν εἶχε ὑποδείξει στὴν μητέρα του γιὰ παιδί τῆς: «Μητέρα, ἰδοὺ ὁ υἱός σου.—Ἰωάννη, ἰδοὺ ἡ Μητέρα σου...».

Ἐπληρίαζε σχεδὸν μεσημέρι καὶ ὁ ἥλιος ἔκαιε. Ὅταν, ἰδοὺ, μέσα στὸν ἀέρα πολυάριθμο σμήνος ἀπὸ γκριζὰ πουλιά, πὺ ὠδηγοῦσαν τὸ πέταγμά τους πρὸς τὸν Σταυρό.

Ἦταν τὰ πουλάκια πὺ εἶχε ζωντανέψει ὁ Ἰησοῦς καὶ πὺ στὸ διάστημα τῶν τριῶν ἐτῶν πὺ ἐπέρασαν εἶχαν πολλαπλασιασθῇ κι' ἔτρεχαν νὰ χαιρετήσουν καὶ νὰ ἐνισχύσουν τὸν Δημιουργὸν τους. Ὁ Ἰησοῦς ἐσήκωσε τὰ μάτια πρὸς αὐτὰ καὶ τὰ κύτταξε τρυφερά, ἐννοώντας τὸ λάλημά τους. Ἐκαναν μὲ τὸ πέταγμά τους ἕνα στενὸ κύκλο γύρω ἀπὸ τὸν Σταυρό, ἀναστενάζοντας ἀπελπισμένα καὶ λούζοντας τὰ φτερά τους στὸ αἷμα πὺ ἔτρεχε ἀπὸ τὶς πληγές.

Καὶ νὰ, τὸ μεσημέρι ἡ γῆ συννεφιάζει, σκοτεινιάζει ὁ ἥλιος, ἐπὶ τρεῖς ὀλόκληρες ὥρες βασιλεύει νύχτα φριχτή. Ἐπειτα ἕνας τρομερὸς σεισμός: γκρεμίζεται ὁ ναός, τὸ καταπέτασμα σκίζεται, ὁ Ἰησοῦς εἶναι νεκρός...

Ἐπειτα τὸ φῶς ξαναφαίνεται. Ἐπάνω στὸ βουνὸ οἱ εὐλαβικὲς γυναῖκες θηνοῦν ἀκόμη τὸν Ἰησοῦ, περιστοιχισμένες ἀπὸ τοὺς πιστοὺς. Καὶ γύρω ἀπὸ τὸν Σταυρὸ κυκλοφέρουν τὰ πουλιά, πὺ ἔχουν γίνῃ τώρα χελιδόνια, ὄχι πιά γκριζωπά σὰν τὴ λάσπη τοῦ δρόμου, ἀλλὰ μαύρα στὴ ράχι, στὰ φτερά, στὴν οὐρὰ, στὸ κεφάλι, σὲ ἐνδειξί πένθους, ἔχοντας στὸ μέτωπο καὶ στὸ στήθος τὶς στάλες τοῦ αἵματος πὺ εἶχαν πέσει ἐπάνω τους. Πετοῦσαν ὡς ἀργὰ τὸ βράδυ γύρω ἀπὸ τὸν Σταυρό. Ἐπειτα ἐγύρισαν σὶς φιλόξενες στέγες. Ἀλλὰ τὸν μαῦρο μανδύα τοῦ πένθους δὲν τὸν ἔβγαλαν ποτὲ πιά... Ἰ. ΛΕΩΝΙΔΗΣ

ὑπὲρ τῶν ὁποίων ἡ φροντίς καὶ ἡ σπουδὴ πρὸς σωτηρίαν ἐν κινδύνῳ ὀφείλει νὰ εἶναι ὅμοια (πρβ. καὶ Λουκ. 13,15).

Ἐκεῖνο ὅμως εἰς τὸ ὁποῖον ἐμφανίζεται θετικωτάτῃ καὶ εὐεργετικωτάτῃ ἡ εὐνοία τοῦ χριστιανισμοῦ ὑπὲρ τῶν ζώων εἶναι ἡ κατάργησις τῶν αἱματηρῶν θυσιῶν. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἄλλας μυστηριακὰς καὶ μὴ θρησκείας καὶ τὴν συγγενέστατα πρὸς αὐτὸν κειμένην ἰουδαϊκὴν θρησκείαν, ἀπαιτούσας θυσίας αἱματηρὰς καὶ ἐκατόμβας πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς ἀπολυτρώσεως, ὁ χριστιανισμὸς ρίζοσπαστικώτατα κατήργησε πᾶσαν θυσίαν καὶ ἰδίως αἱματηράν, μὴ ἐξαρτήσας τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων ἐκ τοῦ «αἵματος τράγων καὶ μόσχων». (Ἐβρ. 9,12, πρβ. καὶ 10,4).

Ἐπὶ τοῦ πνεύματος τούτου τοῦ χριστιανισμοῦ στηριχθεῖσα καὶ ἡ ἐκκλησία ἐνδιεφέρθη διὰ τὰ ζῶα. Πρῶτον εἰσήγαγε ταῦτα εἰς τὴν εἰκονογραφίαν τῶν ναῶν, τὰς ιδιότητας δὲ καὶ τὰς ἀρετὰς τῶν προέβαλλε πρὸς μίμησιν εἰς τοὺς πιστοὺς. Τὴν περιστερὰν, διὰ τὴν ἀθωότητα καὶ καθαρότητα, σύμβολον ἀγνότητος, τὸν ἰχθύν, σύμβολον τοῦ Ἰ. Χριστοῦ, τὸν δελφίνα, σύμβολον τῆς ταχύτητος, τὸν πετεινόν, σύμβολον τοῦ χριστιανικοῦ ἀγῶνος, τὸν λέοντα, σύμβολον τοῦ Χριστοῦ, τὸ πρόβατον σύμβολον τῆς ἀκακίας κλπ. Ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς τέσσαρας εὐαγγελιστὰς εἰκονίζον μὲ ζῶα, πρὸς δῆλωσιν τῆς ιδιότητος καὶ τοῦ ἰδιαιτέρου χαρακτήρος ἐκάστου: οὕτω τὸν ὑψητέην εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην μὲ ἀετόν, τὸν Μάρκον μὲ λέοντα καὶ τὸν Λουκᾶν μὲ μόσχον.

Ἐπειτα ἡ ἐκκλησία ἔχει ὀρισμένους εὐχὰς καὶ τελεῖ ὀρισμένους τελετὰς ὑπὲρ υγείας, πολλαπλασιασμοῦ καὶ ἀναρρώσεως τῶν ἀσθενούντων ζώων. Καὶ προστάται ἄγιοι τῶν ζώων ὑπάρχουν, ὅπως ὁ ἅγ. Ἰερόθεος, ὁ ἅγ. Λουκάς, ὁ ἅγ. Μόδεστος καὶ ὁ ἅγ. Μάρκος. Οἱ δύο τελευταῖοι ἔδειξαν τὸ ἐνδιαφέρον τῶν διὰ τὰ ζῶα διὰ διαφόρων θαυμάτων καὶ διαφορῶς εὐχὰς συνέταξαν ὑπὲρ τῶν ζώων.

Ἐκ τῶν πολλῶν εὐχῶν τῆς ἐκκλησίας μεταφέρω ἐνταῦθα χαρακτηριστικωτάτην εὐχὴν ὑπὲρ πολλαπλασιασμοῦ καὶ υγείας καὶ προφυλάξεως ἀπὸ πάσης ἀσθενείας καὶ περιφρουρήσεως τῶν ζώων ὑπὸ «φυλάκων ἀγγέλων», ὅπως εὐχεταὶ καὶ διὰ τοὺς ἀνθρώπους: «Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ ἐξουσίαν ἔχων πάσης κτίσεως, σοῦ δεόμεθα, καὶ σὲ παρακαλοῦμεν, ὡς ἡλόγησας καὶ ἐπλήθυνας τὰ ποίμνια τοῦ Πατριάρχου Ἰακώβ, εὐλόγησόν καὶ τὴν ποίμνην τῶν κτηνῶν τούτων, τοῦ δεῖνα, καὶ πλήθυνον καὶ ἐνδυναμώσων αὐτήν, καὶ ποιήσων αὐτὴν εἰς χιλιάδας, καὶ ῥύσαι αὐτήν ἐκ τῆς καταδυναστείας τῶν ἀλλοφύλων, καὶ πάσης ἐπιβουλῆς ἐχθρῶν, καὶ αὐρας θανατικῆς, καὶ λοιμικῆς νόσου. περιφρούρησον αὐτήν δι' ἁγίων ἀγγέλων σου, πᾶσαν ἀσθενείαν, πάντα φθόνον καὶ πειρασμὸν φαρμακείας καὶ γοητείας ἀποδιώκων ἐξ αὐτῆς». (Goar, 589). Ἐτέρα εὐχὴ τοῦ ἁγ. Μοδέστου ἀναφέρει τὰ ἐξῆς χαρακτηριστικά: «Οἰκτεῖρον, Κύριε Ἰ. Χριστέ, τὰ πάσχοντα ζῶα, τῇ θρηπείᾳ τοῦ θανάτου (ἐξ ἀσθενείας προφανῶς) ἀγελήδων θειρίζομενα, καί, ὡς λόγον μὴ ἔχοντα, μόνοις τοῖς μυκηθμοῖς καὶ ταῖς γοραεῖς καὶ ἀνάρθροις φωναῖς τὸ πάθος καὶ τὴν ὀδύνην αὐτῶν ἐλεεινῶς ἐξαγγέλλοντα, ὥστε καὶ τοὺς λογικοὺς εἰς συμπάθειαν τούτων ἔλκεσθαι». (Ἐδ-χολόγιον ἐκκλησίας). ΣΟΦ. Δ. ΛΑΛΗΣ

ΤΑ ΖΩΑ ΕΔΙΚΑΖΟΝΤΟ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΜΕΣΑΙΩΝΑ

[Ο γάλλος δικηγόρος Ραϊμόν Έος, μετά αναδιφγήσεις μεσαιωνικών εγγράφων και άλλων πηγών, συνέγραψε ενδιαφέροντα μελέτην διὰ σπουδαίας δίκας... ζώων. Παραθέτομεν απόσπασμα τῆς ἐν λόγω μελέτης. Τὸ ὅτι ἐδικάζοντο καὶ καταδικάζοντο τὰ ζῶα, μαρτυρεῖ ὅτι καὶ κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην τοῦ σκότους ὁ ἄνθρωπος εἶχε συνείδησιν τῆς ἀξίας τοῦ ζώου, ἀφοῦ τοῦ ἀνεγνώριζε κάποιαν εὐθύνην καὶ ἰσοτιμίαν!]

Η ἰδέα τῆς καταδίκης ζώου θεωρηθέντος ὅτι ἔχει κακουργήσει, ἀνευρίσκεται εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην. Τὸ 28ον ἐδάφιον τῆς Ἑξόδου τονίζει ὅτι ἐὰν «βοὺς πλήξη θανάτῳ» διὰ τῶν κεράτων τοῦ ἀνδρα ἢ γυναῖκα, ὁ βοὺς αὐτὸς νὰ λιθοβολῇται καὶ κανεὶς νὰ μὴ τρώγῃ ἀπὸ τὸ κρέας του.

Ὅπως δὲ ποτε, εἴτε ἀπὸ τὴν ἱερὰν αὐτὴν παράδοσιν, εἴτε ἄλλοθεν καὶ ἂν ἔχη τὴν καταγωγήν του, τὸ γεγονός εἶναι ὅτι τὰ χρονικά τοῦ μεσαιωνοῦ παρέχουν πλήθος περιστατικῶν δίκης, καταδίκης καὶ θανατικῆς ἐκτελέσεως ζώων.

Εἰς τὴν Βασιλείαν, αἰφνης, ἐδικάσθη καὶ καταδικάσθη εἰς τὸν διὰ πυρᾶς θάνατον ἕνας δυστυχὴς κόκκορας, κατηγορούμενος ὡς ὄργανον τοῦ Διαβόλου.

Κατὰ τὴν κατηγορίαν ὁ ἀτυχὴς κόκκορας εἶχε, κατὰ διαβολικὴν συνέργειαν, γεννήσει ἕνα αὐγὸ! Σύμφωνα μὲ τὰς προλήψεις τῆς ἐποχῆς, τὰ αὐγὰ αὐτοῦ τοῦ εἶδους περιείχαν ἕνα φιδάκι ἰδιαίτε- ρως προσφιλὲς εἰς τὸν Διάβολον. Ἡ πόλις πού εἶχε τὴν ἀτυχίαν νὰ ἀριθμῇ μεταξὺ τῶν πουλε- ρικῶν τῆς ἑνᾶ τέτοιον πετεινόν, ἠπειλεῖτο μὲ φο- βερὰ καὶ τρομερὰ δεινὰ, ἐὰν ἡ δικαιοσύνη τῆς δὲν ἐτιμῶρει διὰ τοῦ ἀρμόζοντος εἰς τοὺς μά- γους θανάτου τὸν ἔνοχον κόκκορα. Ἰδοὺ πῶς καὶ διατὶ μετὰ δίκην πολυήμερον καὶ ἐξαντλητι- κὴν καὶ ἀφοῦ ὁ κόκκορας ὁμολόγησε τὸ ἔγκλη- μα τῆς σχέσεώς του μὲ τὸν Τρισκατάρατον (ὡς ὁμολογῆσαι κατεγάρησαν εἰς τὰ σοβαρώτατα συνταχθέντα σχετικά πρωτόκολλα ἐξετάσεως τὰ ξετινάγματα καὶ τὰ κακκαρίσματα τοῦ κόκκο- ρα, ὑποβληθέντος εἰς τὴν βάσανον τοῦ μαδήμα- τος διὰ τὰ ὁμολογήσει) ἐκάη ἐπὶ τῆς πυρᾶς δη- μοσίᾳ, μαζὺ μὲ τὸ αὐγὸ πού, τάχα, εἶχε γεννήσει τὸ 1474 εἰς τὰς 27 Μαρτίου. Σημειωτέον ὅτι καὶ ὁ ἰδιοκτήτης του δὲν ἔμεινε παραπονεμένος. Ἐθεωρήθη ὑπεύθυνος διὰ τὰς κακὰς συνανα- στροφὰς τοῦ κόκκορά του (σχετιζομένου μὲ τὸν Διάβολον) καὶ ὑπεχρεώθη νὰ πληρώσῃ τὰ ἀξιο- σέβαστα ἔξοδα τῆς δίκης, τὴν ἀμοιβὴν τοῦ δη- μίου καὶ ἐπὶ πλέον τὰ ἔξοδα ἀτελειώτου σειρᾶς λειτουργιῶν εἰς τέσσαρας ἐκκλησίας τῆς πό- λεως διὰ νὰ μὴ τυχὸν τιμωρηθῇ αὐτὴ ἀπὸ τὰς δυνάμεις τοῦ πονηροῦ διὰ τὸ κακὸν πού ἔπαθεν ὁ διαβολικὸς κόκκορας.

*

Ἡ πρώτη δίκη ζώου, καθαρῶς ποινικὴ καὶ δι' ἀδίκημα κοινοῦ δικαίου, φαίνεται ὅτι ἔγινε εἰς τὸ Φοντεναί, κοντὰ εἰς τὸ Παρίσι, τὸ 1266. Ὁ ἔνοχος ἦτο ἕνα γουρουνόπουλο. Τὸ ἔγκλημά του: ὅτι κατέφαγεν ἕν βρέφος ὀλίγων μηνῶν, τὸ

ὁποῖον εὗρήκε μόνον του εἰς τὴν αὐλήν, ὅπου τὸ εἶχεν ἀφήσει ἡ χωρικὴ μητέρα του, ἀπομακρυν- θεῖσα πρὸς στιγμὴν διὰ κάποιαν ἐργασίαν τῆς. Τὸ γουρουνόπουλο κατεδικάσθη νὰ καὶ ζωντα- νό, ἀλλὰ καὶ ἡ μητέρα τοῦ βρέφους κατεδικάσθη εἰς δημόσιον ραβδισμόν διὰ τὴν ἀμέλειάν τῆς.

Εἰς τὰ 1405 ἀναφέρεται εἰς τὸ Ζισὸρ μία ἄλλη δίκη, αὐτὴν τὴν φορὰν ἐνὸς ταύρου, διαπράξαν- τος τὸ ἔγκλημα ὅτι ἐκμανεῖς εἶχε φονεύσει τὸν δεκαπενταετὴ βουκόλον του. Ὁ ταῦρος, μετὰ δίκην, ἐπακολούθησεν μακράν καὶ ἐξαντλητι- κὴν καθ' ὅλους τοὺς τύπους ἀνάκρισιν, κατεδι- κάσθη νὰ κρεμασθῇ καὶ ἡ ποινὴ ἐξετελέσθη πα- νηγυρικῶς ἐνώπιον ὄλων τῶν κατοίκων, παρὰ τὰς φοβερὰς δυσκολίας πού παρουσίασε διὰ τὸν δῆμιον τὸ ἀνέβασμα τοῦ δυστροποῦντος ζώου μέχρι τῆς στηθείσης ἐπίτηδες ἀγχόνης.

Ἀλλὰ καὶ βραδύτερον, ὅταν τὰ σκότη πλέον τοῦ μεσαιωνοῦ εἶχον διαλυθῇ ὑπὸ τὸ φῶς τῶν πρώτων μετὰ τὴν Ἀναγέννησιν αἰώνων, εἰς τὸν 16ον αἰῶνα, ἐξακολουθοῦν, ἂν καὶ πολὺ σπανίω- τεραι πλέον, νὰ ἀναφέρονται τοιαῦτα δίκαι. Τὰ ἀπομνημονεύματα τῶν ἀρχαιοπωλῶν τῆς Γαλ- λίας ἀναφέρουν μίαν τοιαύτην δίκην μιᾶς γου- ρούνας, ἡ ὁποία καὶ αὐτὴ εἶχε καταφάγει τὸ τετράμηνον κοριτσάκι τῆς ἀδελφῆς τοῦ ἰδιοκτή- του τῆς. Ἐδικάσθη καὶ καταδικάσθη τὸ ἀδελφά- γον ζῶον εἰς τὸν δι' ἀγχόνης θάνατον καὶ ἡ ποινὴ ἐξετελέσθη, δημοσίᾳ καὶ αὐτὴ καὶ πανη- γυρικῶς, εἰς τὸ χωρίον Ἁγιος Νικόλαος, πλη- σίον τοῦ Μπωβαί.

Τὸ κομικοτραγικόν τῆς ὅλης ὑποθέσεως αὐτοῦ τοῦ εἶδους τῶν δικῶν ἦτο ἡ διαδικασία, ἡ ὁποία ἐγίνετο καθ' ὅλους τοὺς τύπους τῆς δικονομίας τῆς ἐποχῆς, τηρούμενους μὲ καταπληθούσαν σχολαστικότητα, ἀφοῦ κατανοοῦσε νὰ διορίζηται καὶ συνήγορος διὰ τὸν τετράποδα κατηγορού- μενον. Πράγματι, μόλις αἱ ἀρχαὶ ἐπληροφοροῦντο ὅτι εἶχε διαπραχθῇ ἀπὸ ζῶον ἔγκλημα, ἐπελαμ- βάνοντο ἀνακρίσεων καὶ ἂν ἀκόμη δὲν εἶχε δια- τυπωθῇ μὴνυσις ἀπὸ τοὺς ἐνδιαφερομένους. Τὸ ζῶον συνελαμβάνετο καὶ ἐφυλακίζετο εἰς τὰς κανονικὰς φυλακάς, ὅπου διετρέφετο δαπάναις τοῦ κυρίου του, ἀλλὰ φροντίζον τῆς ἀρχῆς. Ἡρ- χιζεν ἡ ἀνάκρισις, διεξαγομένη κανονικώτατα καὶ μὲ ὄλους τοὺς τύπους. Συνετάσσοντο πρα- κτικὰ ἐνόρκων ἐξετάσεων μαρτύρων, δικαστικῶν διαπιστώσεων, ἐπιτοπίων μεταβάσεων τῆς δικα- στικῆς ἐξουσίας εἰς τὸν τόπον τοῦ ἐγκλήματος κλπ. Ἐπικολοῦθει ἡ ἐξέτασις τοῦ κατηγορου- μένου ζώου, τὸ ὁποῖον συχνάκις ὑπεβάλλετο καὶ εἰς βάσανους (ὡς συνέβη μὲ τὸν κόκορα τῆς Βα- σιλείας), ὅτε αἱ κραυγαί, πού τοῦ ἀπέσπων οἱ πόνοι, ἠρμηνεύοντο ὡς ὁμολογῆσαι τοῦ διαπρα- χθέντος ἐγκλήματος. Ὁ συνήγορος, ὁ διοριζό- μενος εἴτε ἀπὸ τὸν κύριον τοῦ ζώου, εἴτε, ἂν αὐτὸς ἡμέλει τὸ καθήκον τοῦτο, ἀπὸ τὸ δικα- στήριον, παρίστατο κατὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ τετρά- ποδος πελάτου του καὶ κατὰ τὴν δίκην. Ἡ ἐκδι- δομένη ἀπόφασις, δὲν ἦτο ἐκτελεστὴ παρὰ μόνον μετὰ τὴν κοινοποίησίν τῆς εἰς τὸν ἐνδιαφε- ρόμενον τετράποδα κακοῦργον καὶ παρουσίᾳ τοῦ δικηγόρου του.

Αἱ καταδικαστικαὶ αὐταὶ ἀποφάσεις ὅμως δὲν ἐπλητταν μόνον τὰ ἔνοχα ζῶα. Ἐπλητταν καὶ τοὺς κυρίους τῶν, οἱ ὁποῖοι ἐπλήρωναν τὰ πάν- τοτε μεγάλα ἔξοδα τῆς δίκης, τὴν συντήρησιν τοῦ ζώου εἰς τὴν φυλακὴν κατὰ τὴν διάρκειαν

Ο ΕΞΑΡΧΟΣ

ΤΟΥ Γ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ, ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ

Ἡ ἡμέρα τῶν ζώων—πού γιορτάσθηκε πρὸ ἡμερῶν στὴν Ἀθῆνα—μ' ἔκαμε νὰ θυμηθῶ μιὰ παλῆα ἱστορία ζωοφιλίας, ἀληθινῆς ἱστορίας, πού ἔγινε σ' ἕνα νησί, μέσα σὲ μιὰ πολὺ φιλικὴ μου οἰκογένεια. Θὰ σὰς τῇ διηγηθῶ. (*)

Εἶχαν ἀγοράσει γιὰ τὸ χτήμα ἕνα νεαρό—μὲ τὸ συμπάθειο—γαϊδάρο. Ὁ πατέρας—γέρος πιά, δάσκαλος στὸν καιρὸ του, φιλόσοφος, φυσιολά- τρης καὶ φυσικὰ ζωόφιλος—τὸν βρῆκε πολὺ ὁμορφο, πολὺ ἔξυπνὸ καὶ τοῦ ἀφοσιώθηκε ἀπὸ τὴν πρώτη ἡμέρα, τὸν ἔκαμε δικό του. Ἀλλωστε αὐτὸς μόνον ἔμεινε στὸ χτήμα τοῦ ὅλο τὸν καιρὸ. Ἡ γυναῖκα του, ὁ γιός του ὁ γιαντρός, οἱ κόρες του, ἔμειναν στὴν πόλιν καὶ δὲν πῆγαιναν παρὰ τὸ ἀλοκαίρι. Μιὰ Κυριακὴ, ὁ γέρος τοὺς μῆνυσε νὰ πᾶνε ὅλοι γιὰ νὰ βαπτίσουν τὸ γαϊδουρέλλο, πού ἦταν ἀκόμα... δράκος. Ἡθελε, λέει, νὰ τοῦ βροῦν ἕνα ὁμορφο ὄνομα, χτυπητὸ καὶ ταιρια- στό. Καθὼς πῆγαιναν, ὁ γιαντρός καὶ τὰ κορίτσια ἐπρότειναν μεταξὺ τοὺς διάφορα ὀνόματα—ὡς καὶ Ἀρταξέρξης!—μὰ κανένα δὲν ἄρεσε σὲ ὅλους. «Ἀφήστε λοιπόν, εἶπαν, νὰ ἰδοῦμε παῖδ' ἄρεση τοῦ πατέρα». Κι' ἀφῆσαν τὸ μεγάλο, ζήτημα ἄλυτο. Ἀλλὰ ὅταν ἔφτασαν στὸ χτήμα, ὁ γέρος τοὺς ὑποδέχθηκε στὴν καγγελοπόρτα καὶ, δείχνοντάς τοὺς τὸ γαῖδαρο πού ἔβσκε λίγην παραμέσα, φώναξε φαιδρά:

—Ἰδοὺ καὶ ὁ ἔξαρχος τοῦ κτήματος!

Ὁ ἔξαρχος: «Ὅχι δά! Ἐσκασάν ἀπὸ τὰ γέ- λωια κι' ἡ μεγάλη κόρη εἶπε:

—Καὶ τί καλλίτερο ὄνομα θέλουμε ἀπ' αὐτὸ

τῆς ὑποδικίας, τὴν ἀμοιβὴν τοῦ δικηγόρου, τὴν μεταφορὰν τοῦ καταδικασθέντος ζώου εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως, τὴν ἀμοιβὴν τοῦ δη- μίου κλπ. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον οἱ ἰδιοκτῆται, οἱ ὁποῖοι συχνὰ ἐτιμωροῦντο καὶ μὲ πρόστιμα καὶ μὲ τὴν ὑποχρέωσιν τῆς πληρωμῆς ἀποζη- μιώσεων εἰς τοὺς παθόντας ἀπὸ τὰ ἔγκληματα τῶν ζώων τῶν, ἐδιδάσκοντο νὰ εἶναι προσε- κτικοὶ καὶ δὲν ἀφῆναν τὰ ζῶα τῶν νὰ περιφέ- ρωνται ἀνεπιτήρητα. Ἐννοεῖται ὅμως ὅτι ἡ πρα- κτικὴ καὶ λογικὴ πλευρὰ τῆς ἱστορίας δὲν ἀρκεῖ βέβαια διὰ νὰ ἀφαιρέσῃ τὸν ἀπιστεῦτως ἀφελῆ χαρακτήρα τῆς καμωδίας αὐτῶν τῶν σοβα- ρώτατα διεξαγομένων δικῶν καὶ θανατικῶν ἐκτελέσεων ζώων, σοβαρῶς δικαζομένων ἐπὶ κακουργήματι.

ΡΑΪΜΟΝ ΕΞΣ

πού βρῆκε τώρα ὁ πατέρας; Ἐξαρχο νὰ τὸν βγάλουμε!

Κατακυρώθηκε. Ἀπὸ κείνη τὴν ἡμέρα τὸ γαῖ- δαρό τοὺς τὸν ἔλεγαν Ἐξαρχο. Καὶ μ' αὐτὸ τὸ ἀπρόοπτο καὶ ἀταίριαστο ὄνομα τοῦ ἦταν γρα- φτὸ νὰ περάσῃ... στὴν ἱστορία.

Ὡστόσο ὁ καιρὸς περνοῦσε, ὁ γαϊδουρέλλος μεγάλωνε, ὁ γέρος τὸν ἀγαποῦσε ὁλοένα περισ- σότερο, ἀνταποκρινόταν κι' ἐκείνος σ' αὐτὴ τὴν ἀγάπην, κι' ἔτσι, μέσα σ' ἕνα χρόνον, δέθηκε, στὸ χτήμα ἐκεῖνο, μιὰ ἀπὸ τὶς μεγαλείτερες, τὶς συγ- κинητικώτερες φιλίες πού στάθηκαν ποτὲ ἀνά- μεσα σὲ ἄνθρωπο καὶ σὲ ζῶο.

Πόσο εἶναι ἀλήθεια πῶς τὰ πολλὰ χάδια χα- λοῦν! Λοιπόν, σιγά-σιγά χάλασε κι' ὁ Ἐξαρ- χος. Αὐτὸς ὁλημέρα, ἀχαλίνωτος, λεύτερος, δὲν ἔκανε ἄλλο παρὰ νὰ τριγυρίζῃ στὸ χτήμα μὲ μιὰ κοιλάρα τόση, καὶ νὰ τῇ γεμίζῃ ἀκόμα μ' ὅτι εὗρισκε. Κι' «οὔτε δουλεῖα οὔτε κάματος». Νὰ τρώῃ, νὰ πίνῃ, νὰ γκαρίζῃ—«μελωδικά» ἔλε- γε ὁ γέρος, γι' αὐτὸν τὸ γκάρισμα τοῦ γαϊδάρου τοῦ ἦταν ἡ καλλίτερη μουσικὴ—καὶ ν' ἀνταπο- κρίνεται στὰ χάδια τοῦ φίλου του, αὐτὰ μόνον ἔξερε ὁ κύριος Ἐξαρχος.

Ὁ γιός, ὁ γιαντρός, γινόταν ἔξω φρενῶν κάθε φορὰ πού πῆγαινε στὸ χτήμα καὶ τὸ εὗρισκε «γῆς Μαδιάμ».

—Μὰς ἔφαγε καὶ τὶς πατάτες! φώναζε.

—Ὡχ ἀδερφέ! ἀπαντοῦσε ὁ γέρος: δικός μας ὁ γαῖδαρος, δικές μας κι' οἱ πατάτες, ἄς τὶς φάῃ! Φυσικὰ, αὐτὸ δὲν ἦταν δυνατό νὰ ἐξακολου- θήσῃ. Ποῦ ἀκούστηκε ὁ λάκκερο χτήμα στὴ διά- θεση ἐνὸς γαϊδάρου, ἔστω καὶ Ἐξαρχου;

Μιὰ μέρα, ὁ γιαντρός ἔχασε τὴν ὑπομονὴν του καὶ, χωρὶς καλὰ-καλὰ νὰ ρωτήσῃ τὸν πατέρα του, πούλησε τὸν Ἐξαρχο σ' ἕνα χτήμα γειτονικό.

Μπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε τὴ λύπη τοῦ καυμέ- νου τοῦ γέρου, μὰ καὶ τὴ λύπη τοῦ γαϊδάρου γιὰ τὸ σκληρὸ αὐτὸ χωρισμό. Τίποτε πὺρ συγκι- νητικὸ ἀπὸ τὶς τυχαῖες πιά συναντήσεις τῶν δύο παλιῶν φίλων. Ὅσο φορτωμένος, ὅσο κουρα- σμένος, ὅσο τσακισμένος κι' ἂν ἦταν ὁ Ἐξαρ- χος—γιατὶ στὸ ἄλλο χτήμα, ὁ κακόμοιρος δού- λευε πολὺ κι' ἔτρωγε λίγο—μόλις ἔβλεπε ἀπὸ μακριὰ τὸ γέρο, ἔτρεχε πᾶνω του, ἀκουμποῦσε τὴν κεφαλὰ του στὸν ὦμο του καὶ κλαίγοντας τοῦλεγε τὰ παράπονά του... Μὰ δὲν μπορούσε νὰ γίνῃ τίποτα. Ὅση ἀγάπη κι' ἂν εἶχε στὸ γαῖ- δαρό του, ὁ γέρος, ἀναγνώριζε τὸ δικαίωμα τοῦ γιόου του κι' ἐγκαρτεροῦσε σ' αὐτὸν φιλόσοφος πού ἦταν. Μόνον πού εἶχε χάσει τὴν πρώτην τοῦ εὐθυ- μίαν. Κι' ὅταν οἱ κόρες του τὸν ρωτοῦσαν:

Μὰ τί ἔχεις, καλὲ πατέρα;

—Τίποτε! τοὺς ἀπαντοῦσε κι' ἀναστενάζε.

Σὰ νὰ μὴν ἔξεραν ὅλοι τι εἶχε.

Καὶ νά: Τὶς παραμονὲς τῆς γιορτῆς του, ἡ με- γάλῃ του κόρη τὸν ρώτησε:

—Πατέρα, τί δῶρο προτιμᾷς γιὰ μαθαῦρι; Ἐνὰ γραμμόφωνο (ἔξερε πῶς ὁ γέρος τρελλαί- νοντο γι' αὐτὸ) ἢ τὰ λεπτὰ γιὰ νὰ ξαναγοράσῃς τὸ γαῖδαρό σου;

Τὰ μάτια τοῦ γέρου ἔλαμψαν. Κι' ἀδίστακτα φώναξε: — Τὸ γαῖδαρό μου! Συνδυάζει καὶ τὰ δύο!

Γ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

(*) Ὁ κ. Ξενόπουλος, ἀφηγήθη τὴν ἀνωτέρω ἱστορίαν κατὰ τὴν πανηγυρικὴν διάλεξιν ἐπὶ τῇ ἐνακιστῇ τῆς Παγκοσμίου ἡμέρας τῶν ζώων, τὴν 1ην Ὀκτωβρίου 1935. Εὐχαριστοῦμεν τὸν διακεκομμένον ἀκαδημαϊκόν, ὅστις ἐγένεως παρέσχεν τὴν δημοσίευσιν εἰς τὸν «Φίλον τῶν ζώων».

AROUND A HIGH BYZANTINE TOWER

BY J. M. LOCH

[Mrs J. M. Loch and her husband, living at the Macedonian village, Prosforion, at the gates of Mount Athos, are engaged not only in literary pursuits, but are spreading the message of kindness for all creatures. The «Animals' Friend» is indebted to Mrs Loch (who is doing so much in the way of protecting the birds of Greece) for the telling story below. Amusing, and yet revealing of a crow's intelligence, the story has the additional charm of local colour. The «Animals' Friend» gratefully accepts similar literary contributions for the benefit of its English speaking subscribers.] THE EDITOR

A group of children ran, dragging him along by his wing tips, children of the village of Prosforion, on the peninsular of Athos, and only a very short walk from the monasteries that are behind the wall beyond which no female creature may venture. When the children saw me they stopped running for they had had many encounters with me over their treatment of birds. With ingenious smiles the little brats cried:

«We have brought you a present! A bird of God!» So the bird came into my keeping. The bird, a black and grey crow, was very young, but he viewed life over the edge of a basket of twigs in the room where I work. The room was also peopled with five enormous cats, but these cats very soon got used to the bird and never really tried to hurt him though later he pestered them to distraction. The dignity of a large Angora cat was sorely tried when his tail was tweaked or when Komon swooped on top of him with a clatter as he faced his deadliest enemy in the cat world, and send both flying in different directions. As he was in Greece I thought it was well he should know the Greek language, but at the same time I was in the habit of repeating myself in English, thus when I called him I shouted «Ella», Come on». The «Come on» was quickly taken up by all the children who thought it was his name, and turned into «Komon», and so «Komon» he became.

He would come joyously bustling out of the sky; out of the high Byzantine tower which is my home; out of some house which he had visited to see what he could gather, when he heard my cry, eager for a walk or to be entertainer. He came on all my excursions with me, usually flying ahead, and back and forth, but sometimes alighting beside me and rolling along from side to side as he walked just as a sailor rolls, then rising and flying ahead again, always alert, always comic.

When he first began to leave his basket we took him to a little garden sheltered by a low wall, and there he spent his days, climbing into a fat lavender bush, prodding holes in the earth and burying things which he had been given. He always remembered his hiding places, and the cats soon learnt to follow him and rob his cherished stores when he was not looking. He was not a greedy bird but was always most provident and hid a part of everything that he was given to eat. If he was given something hard he very quickly taught himself to run to his drinking bowl and soften it in the water, in fact he only saw me do this once or twice before he copied me. He found and buried a pine nut one day, and the

nut grew into a little tree. I remember I called him «God's gardener» then, in a sentimental moment, later when he decapitated half a dozen rose bushes, strewing the ground with their buds, I called him something else, but he was always forgiven for his great good nature and his ready ability to make people laugh. His intelligence would give points to some humans. He watched every movement, the turning of screws, type-writing, lifting covers. There were few jars he could not open, and he was especially intrigued with a large pair of scales and would sit on top of one of the trays waiting for someone to put on the weights. He was very fond of nuts, and I would crack them for him with nut crackers, feeding them to him alternately with an equally impatient peacock, however friend crow was all over me and snatched many more than his share. If I did not crack them quickly enough he would snatch a nut up and bustle with it to a large pair of gardening scissors that lay on a balcony table and fit the nut carefully in the right position for cracking, then his twinkling eyes would roll round at me, sure of applause and quick service! He was an adept at unfastening shoe laces, and he could do this so deftly that often one did not realize what he was doing. One of his funniest tricks was to go behind a row of knitting grandmothers as they chatted and worked and until their apron strings. Loud laughter and cries rewarded him as they got up and off tumbled their aprons. He was a great gatherer and daily made the round of all the village houses taking anything that attracted him and bringing it home to the garden. These things I always returned for people quickly learnt to send their children running after him to me. He had a pouch under his beak where he stored small things to carry and how joyously he would unload this pouch, always seemed stuffed full. Once he came to the tea table with a swift leavy rustle of wings and from his pouch unloaded a toothpick which he had gathered from the local cafe, a blue bead, and an olive stone. These he put on the tea table and then he snatched up a cake and flew to a beam overhead. He was very fond of boiled macaroni and once when a distinguished person was there and left a coat on the balcony, Komon decided that he had found the world's best hiding place and proceeded to fill the pockets with the cats' dinner of macaroni. The distinguished coat owner got away with the coat before discovering what had happened! He once stole a little cup of Turkish coffee from the school inspector, grabbing it by the handle and flying off with it without spilling the contents. One day when we went for a long walk the crow came too as usual and when we got to a stretch of waste land without any trees two ravens suddenly appeared and gave chase. Komon flew out over the sea, sliding and dodging out from under beating wings and snapping beaks. We stood breathlessly watching the most awful play of wings and wits that I have yet seen. He heard our voices calling to him and turned and battled back towards us but they were much faster and heavier than he and beat him down until he just skimmed the surface of the sea. Their nose dived repeatedly, just missing him by

Ο ΦΙΛΟΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1936

a hairs breath each time. Finally he struggled to a clump of green bushes on the shore and there he dropped with both his enemies on top of him. We reached the spot immediately and they rose and made off, but there was no Komon. How we searched and pried into those bushes, how we called, but no gay rustle of wings answered us, and only a broken flight feather which the ravens had snapped off remained to tell the tale. Finally we gave up the search and sick at heart made our way home. When we were nearly there he came flying close to the ground, showing a gap in his wings where the flight feather had been. The next day we walked that way again expecting him to be daunted, but his affection was far greater than his fear and he came after us, keeping close to us when we reached the waste land. I could see he was nervous and finally decided that it was asking too much of him especially as the ravens appeared again and menaced him from high up in the air. He had proven himself and so I decided to let my companion walk on while I returned with Komon. Here a precedent was created, we had always walked together. How worried he was, flying rapidly from one to the other, until he finally decided that I was his first friend and so he followed me.

I always returned everything he stole, and paid for breakages without question. He was condemned by public opinion. I was told that he was now grown up and so it was wise to kill him as he might grow savage. He might do this or that. I was then assured that when I went away for the winter he would be shot. While there my protection was strong for there was not a living soul in the village that I had not doctored frequently. The people were amused by him, for he was ever ready to snatch a box of matches and give them back for money! People from other villages came and laughed at his antics, but in spite of their certain pride in him I knew that everyone was ready to stone him to death as soon as I left. I thought that I might let him go in a distant forest but knew that the first human he met he would bustle up to full of friendly fun and that he would be torn or stoned. I faced the idea of shooting him myself. Two monks came from Athos. He flew on to their high black hats, beating a merry tattoo on the crowns, he beat his way to their hearts for they fell in love with him, for monks are kindly men and are fond of birds. It seemed a way out of a difficulty. He now lives at the monastery of Philotheo and the village has lost the one creature that ever raised a laugh in a very sad place. He has become a monk—but let me whisper it, I have reason to believe that this monk is really a nun, and that he has broken the tradition of a thousand years!

J. M. LOCH

ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ ΣΑΣ.

Χωρίς καθόλου να επιβαρυνθήτε, μπορείτε να βοηθήσετε τον «Φίλον των Ζώων», αν μαζεύετε και αποστέλλετε από καιρού εις καιρόν εις τον διευθυντήν του περιοδικού (Βουκουρεστίου 23, Αθήνας) τα γραμματόσημα των επιστολών που λαμβάνετε. Οιαδήποτε γραμματόσημα, ελληνικά ή ξένα, υπάρχει τρόπος να πωληθούν χάριν του «Φίλου των Ζώων» και να βοηθήσουν την εκδοσίν του.

ΕΛΕΝΗ ΖΟΥΖΟΥΛΑ

Ὁ θάνατος τῆς Ἑλένης Ζούζουλα ἐστέρησε τὸν κύκλον τῶν ἀνθρωπιστῶν, οἱ ὅποιοι ἐργάζονται διὰ τὸν ἐξαγνισμὸν τῆς ζωῆς, ἐνὸς ἐξέχοντος συνεργάτου. Πράγματι ἡ ἐκλεκτὴ λογία ἢ ὅποια ἤξευρε νὰ ἀφηγηται πρὸς τὰ παῖδια ὅσον ὀλγοὶ καὶ νὰ τὰ γοητεύῃ πρὸς τὸ καλὸν καὶ τὸ εὐγενὲς μετὰ τὰς ἡρωϊκὰς μορφαῖς τῶν προσώπων πού ἐξωντάνευε εἰς τὰ διηγήματά της, κατ'ὀρθον νὰ μεταδίδῃ τὸν πλοῦτον τῶν αἰσθημάτων της καὶ νὰ προσθέτῃ στρατιᾶς εἰς τὴν φάλαγγα τῶν ὑποστηρικτῶν παντὸς πλάσματος ὑποφέροντος ἀδίκως. Ὁ «Φίλος τῶν Ζώων» λυπεῖται βαθυτάτα διὰ τὸν πρόωγον θάνατόν της, ὁ ὅποιος καὶ τὸ περιοδικὸν τοῦτο στερεῖ ἐκλεκτοῦ συνεργάτου καὶ εὐχεται ὅπως ἡ φρικτὴν σταδιοδρομίαν της χρησιμεύσῃ ὡς παράδειγμα.

Ο ΘΡΗΝΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΔΙΚΑΣ

Κελαῖδαίη ἡ πέριδικα ἢ ἡ φωνὴ τῆς κλαίει,
Κελαῖδαίη ἡ πέριδικα τὸν καημὸ τῆς λέει.
— Ἄχου, μικροτάτη μὲν, ἄχου, σὺ φωλιά μου,
ἄχου, μικροτάτη μὲν, ἄχου, λευκὴ μὲν.
Σκλαβωμένη βοσκομαι σὲ ἀνθρώπων χεῖρα
πὺλ χωρίζον ἀσπλάχνα καὶ αὐτὰ τὰ ταῖρα,
καὶ πὺλ κάνουν δροφὰν ἀποροντίας τῇ μάνα,
καὶ πὺλ λέν κελαῖδημα τὸ μικρὸ τῆς κλάμμα.
Ἄχου πράσινα βονὰ μὲ τὸ κορονέρι,
ἐλατα περήφανα, δροσερὸ ἀέρι.
Ὅλα μὲν τὰ στέρησαν, δὴ τάχως χάσει,
σίδερα τριγύρω μου ποῖς θὰ μὲν τὰ σπάσῃ;

[ANNA MTEKIAPIH]

* The Greek word for «come on» (Έλα).

ΟΙ ποιητάι και μάλιστα οί μεγάλοι, είναι φύσεις εξαιρετικά, δεν χωρούν μέσα εις τὰ πλαίσια τοῦ κοινοῦ ἀνθρώπου καὶ ὅ,τι κάνουν εἶναι, ἢ μᾶς φαίνεται, ὑπερβολικὸ καὶ πολλὰς φορές ἀκατανόητο, ἀλλὰ τὰ πράγματα εἶναι ἔτσι καὶ ὅχι ἀλλοιῶς... Λέγουν π.χ. διὰ τὸν μέγιστον ποιητὴν τῆς Γερμανίας καὶ ἕνα ἐκ τῶν μεγαλυτέρων τοῦ κόσμου, τὸν Γκαίτε, ὅτι εἰς τὰ ὑπερεβδομήντα του χρόνια εὐρισκόμενος ἡγάπησε περιπαθῶς μίαν νέαν 18 χρόνων(!), ὃ δὲ λόρδος Βύρων εἰς τὸ κεφάλαιον αὐτὸ τοῦ ρωμαντισμοῦ δὲν μένει πολὺ ὑπίσω ἀπὸ τὸν μέγαν συνάδελφόν του!

Ἔτσι καὶ εἰς τὴν ζωοφιλίαν, ὁ λόρδος Βύρων εἶναι ἀσυγκριτος καὶ πρωτότυπος, καμμιά φορά δὲ ἡμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς μικροὺς ὡς ἰδιόρρυθμος τύπος ζωοφιλοῦ ἐγγλέζου. Ἡ ζωοφιλία τοῦ Βύρωνος ἔχει βᾶσιν τὴν βαθεῖά του ἀγάπῃ πρὸς ὅλους τοὺς καταπιεζομένους — ἀνθρώπους ἢ ζῶα — πρὸς ὅλους τοὺς ἀδυνάτους νὰ ὑπερασπισθοῦν μὲ τὰ ἰδικὰ των χέρια τὴν ἐλευθερίαν των, πρὸς ὅλους ἐν γένει τοὺς πάσχοντες, διὰ τοὺς ὁποίους, ἀδιακρίτως ἀν εἶναι ἀνθρωποὶ ἢ κατώτερα ὄντα, εἶναι πρόθυμος νὰ θυσιάσῃ καὶ τὴν ζωὴν του ἀκόμῃ διὰ νὰ τοὺς ἀνακουφίσῃ.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ Βύρων εἰς τὴν κατοικίαν του, καὶ ὅταν ἐταξίδευε, συνωδεύετο ἀπὸ πληθὺς ζῶων ὅλων τῶν εἰδῶν καὶ ὅτι ἐλάμβαναν καὶ αὐτὰ τὴν μεγαλυτέραν δυνατὴν περιποίησιν ὡς καὶ οἱ ἀνθρωποὶ του... Σκύλοι, ἀρκουδες, χελῶνες, μαῖμούδες, γάτοι, σκαντζόχοιροι, πουλιὰ ὀρδικὰ καὶ μὴ (γεράκια, κόρακες), λύκοι, ἀλεπούδες τὸν περιτριγύριζαν.

Ὁ ἐγγλέζος ὑπηρέτης του Fletcher, ποὺ ἐπράβα τὸ διάβολό του μέσα σ' αὐτὸν τὸν ζωολογικὸ κήπο, συνείθιζε νὰ λέῃ: «ὅλα κι' ὅλα, μπορεῖ νὰ εἶναι πολὺ παράξενος ὁ κύριός μου, ἀλλ' ἔχει καλὴ καρδιά...»

Πραγματικῶς ὁ Βύρων ἐφρόντιζε γιὰ τὰ ζῶα σὰν μὴ μὴτέρα γιὰ τὰ μωρά της. Οἱ μαῖμούδες, ὅταν ἔπιανε κρύο, ἔπρεπε νὰ μπουῖν σὲ ζεστὸ δια-

μέρισμα, ποὺ ἐπέβλεπε ὁ ἴδιος, καὶ ὅταν κάποιοι τρελλοὶ ἐπάτησε τὸ πόδι τοῦ κόρακά του, ὁ ἴδιος ἐφρόντιζε νὰ τοῦ τὸ δέσουν καὶ νὰ ἱατρευθῇ, γράφει εἰς τὸ ἡμερολόγιόν του. Ἐνῶ δὲ γιὰ τὸν ἑαυτὸν του ἐσυγχωροῦσε ὅσους τοῦ ἔκαναν κακὸ, δὲν μπόρεσε νὰ συγχωρήσῃ ποτὲ ἕναν ταγματάρχῃ ποὺ ἔσπασε μὴ πλευρὰ ἐνὸς σκύλου του.

Ὅταν ἐταξίδευε μὲ τοὺς συντρόφους του πρὸς τὸ ἀθάνατον Μεσολόγγι, ὅπου ἀφῆκε τὴν ἡρώϊκὴ ψυχὴ του, τοὺς ἔπιασε μεγάλη τρικυμία καὶ ἐπέρασε ὅλη τὴ νύκτα στὸ ἀμπάρι τοῦ πλοίου, κλυδωνιζόμενος καὶ ὑποφύρων, διὰ νὰ καθησυχάσῃ τὰ ἀγριεμένα ἀπὸ τὴ θάλασσα ἄλογά του! Ὅταν δὲ ὁ ἀγαπημένος του σκύλος Boatswain ἔπαθε λύσσα, τὸν ἐπεριποιεῖτο ὁ ἴδιος, καθαρίζων τοὺς ἀφροὺς ἀπὸ τὸ στόμα του καὶ ἀδιαφορῶν διὰ τὸν κίνδυνον, τὸν ὁποῖον πιθανῶς καὶ νὰ μὴν ἐγνώριζε.

Ἀπὸ ὅλα τὰ ζῶα ἡγάπα περισσότερο τοὺς σκύλους, οἱ ὁποῖοι «ἔχουν ὅλες τὶς ἀρετὰς τοῦ ἀνθρώπου χωρὶς καὶ τὰ ἐλαττώματά του», ὅπως ἔγραψε εἰς τὴν ἐπιτύμβιον πλάκα τοῦ Boatswain εἰς τὴν ἑπαυλίῃν του, μέσα στὸν κήπο τοῦ Newstead. Ἴσως δὲν ἔχει ἄδικον, ὅσον καὶ ἂν αἱ ἐκφράσεις του μποροῦν νὰ θεωρηθῶν

ὅτι ἔχουν καὶ δόσιν ποιητικῆς ἀδείας καὶ ὑπερβολῆς. Ἐνας ἄλλος, μεγάλος ἐπίσης λογοτέχνης, συνείθιζε νὰ λέῃ γιὰ τοὺς σκύλους του: «ἀγαπῶ τοὺς ἀνθρώπους, διότι βλέπω ποῦ μπορεῖ νὰ φθάσῃ ἡ ἀγάπῃ τῶν σκύλων γιὰ τοὺς κυρίους των». Νομίζομεν ὅτι αὐτὴ ἡ ἀντίληψις εἶναι λογικωτέρα. Ἐμπνέεται κανεὶς ἀπὸ τὴν θερμὴ ἀγάπῃ καὶ τὴν πιστὴ ἀφοσίωσιν τῶν ζῶων γιὰ νὰ προχωρήσῃ καὶ νὰ κάμῃ τὸ ἴδιο πρὸς τοὺς συνανθρώπους του. Γιατὶ ὅχι; Μήπως γιὰ τὸ καλὸ δὲν πρέπει κανεὶς νὰ παίρνῃ σοφὰ παραδείγματα ἀπὸ ὅλα τὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ;

Μ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ - ΝΟΥΑΡΟΣ
Καθηγητὴς τοῦ Κολλεγίου Ἀθηνῶν.

ΔΥΟ ΛΥΚΟΣΚΥΛΑ. ἄρρεν καὶ θῆλυ, ὀκτὼ μηνῶν, πωλοῦνται: Πληροφορίαι εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ «Φίλου τῶν Ζῶων» (Βουκουρεστίου 23) Τηλ. 27.356.

Ο ΒΥΡΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΤΟΥ ΕΝΔΥΜΑΣΙΑΝ
(εἰκὼν σχεδιασθεῖσα ἐν Γένουα πρὸ τῆς ἐπιβίσεώς του διὰ τὴν Ἑλλάδα).

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

ΗΛΕΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ. Ὁ «Φ. Ζ.» μὲ πολλὴ χαρὰ παρακολουθεῖ τὶς ἐλληνικὰς ἐπαρχίας πού, μιὰ-μιὰ, ἐμφανίζονται καὶ κάποια πνευματικὴ κίνησις τώρα τελευταῖα. Τὰ «**Ηλειακά Χρονικά**» ποὺ ἐκδίδει ὁ κ. **Δάμης Χρυσάφης** κάνουν πολὺ καλὴ ἐντύπωση καὶ παρουσιάζουν γιὰ τὸν ζωόφιλο ἀναγνώστη ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον χάρις στὴν ὁραία τους πρωτοβουλία νὰ βάλουν, ὅπως διόλου αὐθόρμητα, ὡς ἕναν ἀπὸ τοὺς σκοποὺς τοῦ περιοδικοῦ τὴν διάδοσιν τῆς ζωοφιλίας. Ὁ «Φ. Ζ.» θεωρεῖ τὰ «**Ηλειακά Χρονικά**» ἀντιπρόσωπό του στὴν Ἠλεία καὶ περιμένει ἀπὸ τὸν ζῆλο τους τὰ καλύτερα ἀποτελέσματα.

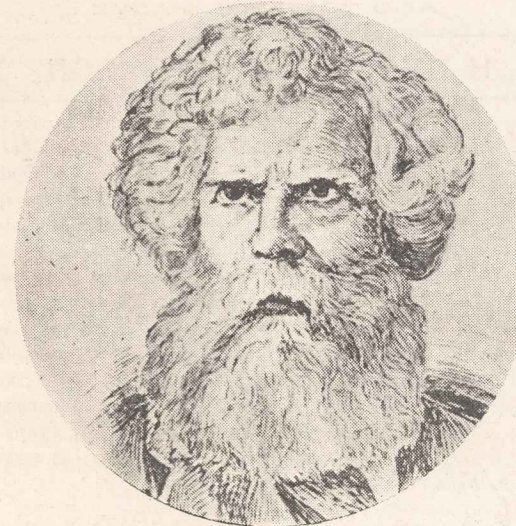
ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ. Τὸ ὁραῖο περιοδικὸ τοῦ ὁποῖου ἀπὸ τόσων ἐτῶν ἐκδίδει ὁ κ. **Γεώργ. Σ. Βλέσσας** καὶ ὁ κ. **Σπ. Καζάξης** ὡς ἀρχισυντάκτες, εἶναι ἕνας παλαιὸς πολὺτιμος συνεργάτης μας, χάρις εἰς τὴν ποικίλην ὕλην, τὴν σχετιζομένην πρὸς τὴν ζωοφιλίαν, τὴν ὁποίαν καταχωρεῖ. Τελευταίως μάλιστα, κατὰ τὴν Παγκόσμιον Ἡμέραν τῶν Ζῶων, ὁργάνωσε καὶ **ζωοφιλικὸν διαγωνισμόν** μεταξὺ τῶν ἀναγνωστῶν του, ἐβράβευσε δὲ καὶ ἐδημοσίευσεν τὰς καλυτέραις ἐκθέσεις, ὡς θὰ πράξῃ καὶ ὁ «Φ. Ζ.» εἰς προσεχές τεῦχος. Ὁ «Φίλος τῶν Ζῶων» συνιστᾷ θερμότατα εἰς πᾶσαν ἐλληνικὴν οἰκογένειαν τὸν «**Παιδικὸν Κόσμον**» ὡς περιοδικὸν ἀπὸ πάσης ἀπόψεως χρήσιμον διὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν.

RAPPORT DE LA SOCIÉTÉ PROTECTRICE DES ANIMAUX. ISTANBUL. Εἶναι πολὺ ἐνδιαφέρουσα ἡ Ἐκθεσις Πεπραγμένων τῆς ἐν **Κωνσταντινουπόλει** Ἑταιρίας Προστασίας τῶν Ζῶων. Ἡ κοινότης τῶν συνθηκῶν ἐν Τουρκίᾳ καὶ ἐν Ἑλλάδι καθιστᾷ ἰδιαζόντως χρήσιμον καὶ διδακτικὴν τὴν πείραν τῆς ἐκεῖ ἐργασίας. Ἐκ τῆς ἐκθέσεως φαίνεται ὅτι ἡ ἐν Κων/πόλει Ἑταιρεία Προστασίας τῶν Ζῶων ἰδρύθη ἀπὸ τὰ καλύτερα μέλη τῆς ἐκεῖ διεθνούς κοινωνίας, ἐκ τῶν ὁποίων καὶ ἀπαρτίζεται ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ. Εἰς τὴν Ἑταιρείαν ἔχει καὶ ἐκεῖ ἀνατεθῇ ἡ φροντίς διὰ τὰ περιουλεγόμενα ἀδέσποτα ζῶα, τὰ ὁποῖα τοποθετοῦνται εἰς ἄλλους ἰδιοκτητὰς ἢ θανατώνονται κατὰ τὸ δυνατόν ἀνωδύνως. Ἐκτός τῆς εἰς τὰς ὁδοὺς **κυνοσυλλογῆς** καὶ τὸ Τελωνεῖον προμηθεύει ἀδέσποτα ζῶα, λόγῳ ἐνὸς φόρου εἰς τὸν ὁποῖον ὑποβάλλονται τὰ εἰς Τουρκίαν εἰσαγόμενα ζῶα. Ἡ Ἑταιρεία διατηρεῖ ἐπίσης **νοσοκομεῖον ζῶων**, ἐπεμβαίνει κατὰ τὰς ὑπερφορτώσεις (1113 ἀμάξια ἐξεφορτώθησαν δι' αὐτὸν τὸν λόγον κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους), ἐπέτυχεν ὥστε νὰ μὴ γίνωνται δεκτὰ πρὸς ἀτμοπλοῖαν **μεταφορὰν πουλερικῶν**, παρὰ μόνον ἐφ' ὅσον εἶναι τοποθετημένα ἐντὸς κλωβῶν, καὶ ἐργάζεται εἰς τὰ **σχολεῖα** διὰ τὴν καλλιεργεῖαν ζωοφιλικῶν αἰσθημάτων εἰς τὰ παιδιά. Θὰ ἦτο παράλειψις ἂν δὲν ἀνεφέρετο καὶ εἰς τὸ σημεῖωμα τοῦτο τὸ ὄνομα τῆς Ἀμερικανίδος κ. **Manning**, ἡ ὁποία ἀφιέρωσεν ὅλην τὴν περιουσίαν τῆς εἰς τὴν ὑπὲρ τῶν ζῶων ἐργασίαν καὶ ἡ ὁποία ἀποτελεῖ καὶ τὴν ψυχὴν τῆς ὅλης κινήσεως.

Γραφεῖα: Πόρος - Ἠλείας.
Ὁδὸς Ἀκαδημίας 10, Ἀθήναι.

ΔΙΑ ΤΑ ΑΣΘΕΝΗ ΣΑΣ ΖΩΑ

Κτηνιατρικὴ περίθαλψις εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Ἑταιρίας Προστασίας τῶν Ζῶων, Βουκουρεστίου 23. Διὰ τὰ μέλη τῆς «**Ε.Π.Ζ.**» ἡ ἐπίσκεψις δωρεάν. 25, καθ' ἑκάστην, 1.30 - 2.30 μ.μ. Τηλ. 20.138.

Ο ΣΟΦΟΚΛΗΣ

Ὅσον καὶ ἂν τὰ χαρακτηριστικά του τὸν ἔκαναν νὰ ὁμοιάζῃ πρὸς τὸν ὀλύμπιον Δία, ἡ ζωὴ του ἦτο μᾶλλον ζωὴ μοναχοῦ τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Μόνος εἰς ὅλην του τὴν ζωὴν, ἀποφεύγων κοινωνικὰς συναναστροφάς, ὁ Ἕλληνας καθηγητὴς τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσης εἰς τὸ Ἀμερικανικὸν Πανεπιστήμιον τοῦ Χάρβαρτ **Εὐαγγελινὸς Ἀποστολίδης - Σοφοκλῆς**, σπανίως δεχόμενος εἰς τὸ διαμέρισμά του, εἶχε δώσει λαβὴν εἰς πολλοὺς θρούλους, οἱ ὁποῖοι ἔκαναν ἀκόμῃ περισσώτερον νὰ διακρίνεται ἡ ἰδιόρρυθμος προσωπικότης του. Ἡ ἀγάπῃ του πρὸς τὰ ζῶα ἦτο παροιμιώδης καὶ ἔτσι ἀνεφέρετο ὅτι εἰς τὴν κατοικίαν του ἀνέτρεφε διάφορα ζῶα, μεταξὺ τῶν ὁποίων μία κατσικὰ καὶ ἕνα γουρουνάκι, χωρὶς ν' ἀναφέρωμεν τίς κότες ποὺ ὑπερηγάπα καὶ διὰ τὰς ὁποίας ἦτο ὑπερήφανος. Ὁ Εὐαγγελινὸς Ἀποστολίδης - Σοφοκλῆς ἐδίδαξεν ἐπὶ 30 περίπου ἔτη (1842-1870) συνέγραψε δὲ γραμματικὴν τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσης καὶ μνημειώδες Λεξικὸν Ρωμαϊκῆς καὶ Βυζαντινῆς Ἀρχαιολογίας, τὸ ὁποῖον ἐξετυπώθη μετὰ τὸν θάνατόν του ὑπὸ τοῦ **Πανεπιστημίου τοῦ Χάρβαρτ** ὡς ἀμνηστικὴ ἐκδοσις. Τὸν «**Σοφοκλῆ**» ἐνεθυμῆθησαν τελευταίως, κατὰ τὸν ἑορτασμόν τῆς 300ετηρίδος τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Χάρβαρτ, εἰς τὴν δημιουργίαν τῆς παραδόσεως τοῦ ὁποίου μεγάλως συνέτεινε, αἱ ἀμερικανικαὶ ἐφημερίδες τῆς Βοστώνης, αἱ ὁποῖαι δημοσιεύουν καὶ τὸ ἀνωτέρω ὁραῖον σάτιον.

ΣΙΡΛΕΪ ΤΕΜΠΛ

Τὸ θαυματάκι αὐτὸ ποὺ λέγεται **Σίρλεϊ Τέμπλ**, τὸ ἀγγελουδάκι μὲ τίς ξανθὰς μπουνιλιτσὲς ποὺ συγκινεῖ μικροὺς καὶ μεγάλους, δὲν ἦταν δυνατόν νὰ μὴ ἀνήκῃ εἰς τὸν κύκλον τῶν φίλων τῶν ζῶων, ἀφοῦ ἄλλωστε τὰ παιδιά εἶναι πάντοτε φίλοι μὲ τὰ ζῶα. Καὶ ἔτσι τὴν βλέπετε στὶς ταινίες της νὰ παίξῃ μὲ τὰ ἀγαπημένα της ζῶα, μὲ τὰ ὁποῖα συνεννοεῖται θαυμάσια, νὰ βοηθῇται ἀπὸ αὐτὰ στοὺς ρόλους της καὶ ὕστερα, μακριὰ ἀπὸ τὸν ὁπερατέρ, νὰ... συμμερίζεται μασὺ τῶν τοὺς καρποὺς τῶν κοινῶν κόπων. Ἐποφελούμεθα τοῦ ὅτι τελευταίως πολλὰι ταινίαι της παρεστάθησαν εἰς τοὺς ἀθηναϊκοὺς κινηματογράφους διὰ νὰ δημοσιεύσωμεν τὴν φωτογραφίαν της μασὺ μὲ τὸν ἀγαπημένο της σκύλο καὶ νὰ ἀναγγείλωμεν ὅτι καὶ ἡ διάσημος αὐτὴ μικροῦλα ἀνήκει εἰς τοὺς ὑποστηρικτὰς τῆς ιδέας, διὰ τὴν ὁποίαν καὶ ὁ «Φίλος τῶν Ζῶων» ἐργάζεται.

ΑΠΟ ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΜΑΣ

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΖΩΟΦΙΛΟΥΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ-ΔΡΑΣΕΙΣ-ΚΡΙΣΕΙΣ

Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

Πληροφορούμεθα ὅτι θερμὸν ἐνδιαφέρον διὰ τὴν διάδοσιν τῶν ἀνθρωπιστικῶν ἀρχῶν δεικνύει ὁ ἐν Τρικ-
κάλοις ἐπιθεωρητὴς Δημοτικῶν Σχολείων κ. **Τρύφων**
Παπαθανασίου καὶ ὅτι πρωτοβουλίᾳ του πρόκειται νὰ
ἰδρυθῇ καὶ σχετικῶς Σύλλογος εἰς τὰ Τρικκαλά. Παρο-
μοίαν ἐξωσχολικὴν δρασὶν θὰ ἠδύναντο νὰ ἀναλάβουν
ὅλοι οἱ κ.κ. ἐπιθεωρηταὶ τῶν σχολείων. Ἐλπίζομεν
ὅτι ὁ νεοῖδρυθεὶς «Μορφωτικὸς Σύλλογος» ὑπὸ τὴν
προεδρείαν τοῦ Νομάρχου κ. **Ν. Ἀντωνοπούλου** θὰ
ἐνισχύσῃ καὶ τὴν προσπάθειαν ταύτην.

Παραθέτομεν κατωτέρω μίαν «στήλην» τῆς ἐφημε-
ριδος «**Ἡ Φωνὴ τοῦ Κοιτάνος**» τὴν ὁποίαν ἐκδίδουν
(μὲ τὴν ἀπλουσιάντην μέθοδον τῆς... τοποκολλησιῶς),
οἱ μικροτέροι μαθηταὶ (τῆς Δ' καὶ Ε' Δημοτικῆς) τοῦ
Τμήματος Οἰκοτροφῶν τοῦ **Κολλεγίου Ἀθηνῶν**. Οἱ
μικροὶ φίλοι τῶν ζῶων συνιστοῦν εἰς τοὺς νέους συμ-
μαθητὰς τῶν τα ζῶα πού υπάρχουν εἰς τὰ σχολεῖον
καὶ προπαγανδίζουσιν ἔτσι τὴν ὑπὲρ αὐτῶν ἀγάπην.

[illegible][illegible]

Α! παραγγέλον τὰ ζῆλαυμε το θρόνου
 ολιγο. ἔτινα ἔρα δουλεύω σοι ὑποὶ μια μέρα
 καὶ ὑποὶ ἑνὶ ὄντι. ὡς ἐν τῷ ποταμῷ τοῦ α. Μ. ΣΤΑΥ

πίση μουσὶ καθαῖα κῆρα σου μὴ
δαίῃ ἔχουσ αὐτοὺς τοὺς ψυχρομαστρά
τοὺς ἀφαιεῖται καὶ τὰ μακρὰ ὅ
τε μορφεῖται. γὰρ τοῖς. -

Ἡ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Κ. ΝΕΣΤΟΡΙΔΗΣ, *Ερμηνεύτης*
 Γ. Μαρμάρης, Β. Βεννίς, Γ. Σοφράζης
Μαθηταί

Μετ' εὐχαριστήσεως μεταφέρομεν ἀπὸ τὴν συνάδελ-
φον «**Ημερολόγιον Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καὶ Θρά-
κης**» μίαν καλὴν εἰδήσιν: «Ἡ Διοικήσις Χωροφυλα-
κῆς **Δράμας**, ὅστερ' ἀπὸ τὴν πολλὰκις ἐκδηλωθεῖσαν
ἀγανάκτησιν τῆς **Ἐνώσεως Φιλοζῶων** ἀπεφάσισε νὰ
ἐπιδιώξῃ μετ' ἰδιαιτέρου ἐνδιαφέροντος τὴν ἐφαρμο-
γὴν τῶν Νόμων περὶ προστασίας τῶν ζώων καὶ εἰδι-
κῶς τῶν ὑποζυγίων καὶ μεταγωγικῶν, ἀπέναντι τῶν
ὁποίων οἱ κύριοι τῶν δείχνουν, συχνά, κάθε σκληρό-
τητα καὶ ἀδυσκαρλίαν διὰ τὴν ἀντοχήν των, χωρὶς νὰ
λαμβάνουν ὑπ' ὄψιν τοὺς συμφέρον των καὶ τοὺς συμφέρον
τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας». Τοιαύτας εἰδήσεις ἔχομεν
καὶ ἀπὸ ἄλλας περιφερείας, ὥστε δικαιολογεῖται κάθε
αἰσιοδοξία.

Ἐλάβομεν ἐμπεριστατωμένον ἄρθρον τοῦ Διευθυν-
τοῦ Δασῶν τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας κ. **Α. Χριστο-
δουλοπούλου**, τὸν ὁποῖον καὶ θερμοτάτα εὐχαριστοῦ-
μεν, διὰ τὸ **ζήτημα τῆς αἰγῶς** ἐν σχέσει μετ' τοῦ πράσι-
νον. Ὁ κ. Χριστοδουλόπουλος, ὁμίλων ἐπὶ τῇ βίσει
τῆς πείρας του, ἀποφαίνεται ὅτι ἡ κατοῖκα πρέπει
ἀφεύκτως ν' ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ ὠρισμένων τόπων, ὅπου
φέρει ἀνυπολογίστους καταστροφάς, δ' αὐτὸ δὲ καὶ
εἰσηγγήθῃ, ἐπὶ τῆς ὑπουργίας τοῦ κ. **Α. Μενάκη**, ἀναγ-
καστικὸν νόμον διὰ τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς συντηρή-
σεως αἰγῶν πλησίων δασῶν ἐλάτης. Ἐκτὸς τοῦ μέτρου
αὐτοῦ, ὁ κ. Χριστοδουλόπουλος συνιστᾷ διαφόρους
βελτιώσεις λεμβοδομίας καὶ δασοκομικὰς τῶν ὄρε-
ων βοσκῶν καὶ περιορισμὸν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν αἰγῶν,
ὥστε ὅσαι θὰ ὑπάρχουν νὰ διατῶνται ἀνέτως. Καὶ
ἐπιλέγει: «Νομίζω ὅτι ἀν' ἐπὶ τῶν σημείων τούτων
ἡδύνατο νὰ ἐρωτηθῇ ἡ ἴδια ἡ γίδα, θὰ μετεβάλλετο
εἰς τὸν πλέον ἐνθήμεον ὑποστηρικτὴν τῶν ἰδεῶν μας».

Ἀπὸ τὸν ἐν Κιλκίς διαμένοντα μαθητὴν κ. **Γεώργιον Ἀσλανίδην** ἐλάβομεν μικρὸν σημείωμα διὰ τὸ ζήτημα τῆς ἀγάτης τὴν ὁποίαν ἔχουν τὰ ζῶα διὰ τὴν μουσικήν. Διὰ τὸ θέμα αὐτὸ ὁ Φίλος τῶν Ζῴων θὰ δημοσιεύσῃ εἰδικὸν ἄρθρον, καὶ θὰ ἦτο εὐγνώμων ἐὰν οἱ ἀναγνώσται τοῦ ἔστειλαν ἀνέκδοτα σχετικὰ ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως.

Ἀπὸ ἄρθρον τῆς ἐφημερίδος «**Ταχυδρόμος**», ἐκδιδομένης ἐν **Βόλῳ**, ἀποσπῶμεν τὰ ἀκόλουθα διὰ τὴν «Πανθεοσαλικὴν Ἐνωσιν Προστασίας Ζώων» καὶ τὴν πρόεδρόν τιν δὲα **Τοπάλη**: «Μῆ φειδομένη κόπων καὶ χρηματικῶν δαπανῶν, ἡ εὐγενικὴ δεσποινίς, προσεφέρθη ἐσχάτως νὰ καταβάλῃ ἐξ ἰδίων τὴν ἀναγκαίαν χρηματικὴν δαπάνην ἐνδὸς κατασκευῆς, εἰς κεντρικὴν θέσιν τῆς πόλεως, πρὸς εὐπρεποῦς καὶ τελείου **ποτιστηρίου** διὰ τὰ ἐργαζόμενα ἀνά τὴν πόλιν ζῶα, ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα συναντᾷ κανεῖς εἰς τὰς πόλεις τῶν προηγημένων χωρῶν». Συγχαίρομεν τὴν Δ^α Τοπάλη, ἀλλὰ καὶ τὸν Δῆμον ὅστις προτίθεται νὰ παραχωρήσῃ τὸν κατάλληλον χώρον διὰ τὸ ποτιστήριον.

ΜΕΤΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΔΙ' ΑΕΡΟΠΛΑΝΩΝ

Τὰ τελευταῖα φύλλα τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύουν τὴν εἰδήσιν ὅτι εἰς τὴν Βιέννην χιλιάδες χελιδόνια κατέληφθησαν ἀπὸ τοῦ ψυχῶς καὶ θά ἀπέθνησκον, διότι ἐναρκαλίζοντο καὶ ἦσαν ἀνίκανα νὰ ζητήσουν τροφὴν καί, γενικῶς, ν' ἀντισταθοῦν πρὸς τὸν θάνατον. Κάποιος λοιπὸν εἶχε τὴν ἐξῆς ὥραϊαν πρωτοβουλίαν: Τὰ ναρκακώμενα χελιδόνια συνελεμβάνοντο, εὐκολώτατα, ἐφορτώνοντο εἰς ἀεροπλάνα καὶ μετεφέροντο ἐντὸς ὀλίγων ὥρῶν εἰς Βενετίαν. Ἐκεῖ τὰ ἐπερίμενε ἄφθονος τροφὴ σκορπισμένη εἰς τὸ ἔδαφος, κάτω ἀπὸ τὴν ὥραϊαν θαλπωρὴν τοῦ ἰταλικοῦ κλίματος ἣ ὅποια τὰ ἀνεξωγογόνησε. Ἐξαναβρῆκαν τὸν ἐαυτὸν τους, καὶ κατόπιν ἐπέταξαν χαρούμενα εἰς τὸν ἀέρα. Ὑπάρχει λοιπὸν ἀρκετὴ ποίησις μέσα εἰς τὴν πεζότητά τοῦ αἰῶνος μας.

ΚΑΙ ΤΑ ΒΩΔΙΑ ΘΡΗΝΟΥΝ

Ἡ ἡμερησία ἐφημερίς τῆς Μυτιλήνης «Πρωΐα», ἐδημοσίευσε τελευταίως τὸ ἑξῆς ἀνέκδοτον:

«Τὸν Αὐγούστον τοῦ 1919 ὁ Κωνσταντῖνος Πολυχρόνης ἡ Ἄγας εἶχε στὴν τάβλα του τέσσερα βώδια. Ἐνα πρῶτ', ἀνοίγοντας τὴν τάβλα του, βοῦκε τὸ ἕνα πεθαμένο. Παρατήρησε τότε ὅτι τῶν τριῶν βωδιῶν τὰ μιάτια ἦσαν δακρυοσμένα. Ἐκάλισε ἕναν χασάπην γὰρ νὰ σπάξῃ καὶ νὰ γόδωρ τὸ πεθαμένο βώδι. Μόλις ὁ χασάπης ἄρχισε τὴ δουλειά του, τὰ ἄλλα τρία βώδια ἄρχισαν νὰ μουγκρίζουν λυπητερά καὶ δυνατά. Διέταξε τότε ὁ Ἄγας νὰ πάρουν ἕξω τὰ τρία βώδια. Ὁ σύντροφος ὡς τοῦ πεθαμένου βωδιῶν ἐξακολουθοῦσε καὶ ἔξω ἀπ' τὴν τάβλα νὰ μουγκρίζει, συγχρόνως δὲ ξεινάζονταν καὶ προσπαθοῦσε νὰ ἐλευθερωθῇ. Τὸ κατῴρωσε μάλιστα μ' ἕνα δυνατό τῖναγμα κι' ἔτρεξε σὰν τρελλὸ στὴν τάβλα καὶ πῆγε κοντὰ στὸν σύντροφό του, ποὺ ἐν τῷ μεταξὺ εἶχε ἀρχίσει ὁ χασάπης νὰ τὸν γδέρνῃ. Ἀρχισε τότε ἕνας πραγματικὸς θόσῃος διπλά στὸν νεκρὸ σύντροφο, ποὺ συνεκίνησε ὅλους τοὺς παρισταμένους. Ἐμύριζε τὸ κρέας του καὶ ἐμυούγκριε».

Η ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

Μιά πρότασις ἔγινε τελευταίως, μετὰ τὴν ἐγκρίσιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, ὅπως καθιερωθῇ στὶς καθολικὰς ἔκκλησιαι τῆς Ἀγγλίας μιὰ «Κυριακὴ ὑπὲρ τῶν ζῶων». Ἐκεῖνος ποῦ εἶχε τὴν ὥραια ἐκπολιτιστικὴ αὐτὴ ἔμφυσις εἶναι ὁ αἰδεσ. Δὸν Ἀμβρόσιος Ἀτζιούς : «Ἡ ἀπανθροπία ἀπέναντι τῶν ζῶων καὶ ἡ κακὴ αὐτῶν μεταχειρίσις εἶναι ἐγκληματικαὶ πράξεις» ἐδήλωσεν ὁ καθολικὸς αὐτὸς ἱερομόναχος. Τοιαυτὰ ἁμαρτία εἶναι ἐξευτελιστικαὶ καὶ ἐκδηλωτικαὶ ἐλλείψεις πολιτισμοῦ. Ὁ αἰδεσ. Ἀτζιούς ἀνέπτυξε τὴν καθολικὴν διδασκαλίαν ἀναφορικὰς πρὸς τὰ ζῶα καὶ ὑπέμνησε τὴν διαγωγὴν τῶν ἁγίων καὶ τῶν μοναχικῶν Ταγματῶν ἀπέναντι τῶν. Ἰδιαίτερος σηματοπικὴ εἶναι ἡ πρὸς τὰ ζῶα ἀγάπη τοῦ ἁγίου Φραγκίσκου, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ μίαν ποιητικωτάτην ὅσον καὶ πραγματικὴν ἐνσάρκωσιν τῆς πρὸς τὴν ἄλλαν Δημιουργίαν ἀγάτης.

ΓΑΤΟΣ ΣΥΝΕΝΟΧΟΣ ΔΡΑΠΕΤΕΥΣΕΩΣ

Τελευταίως ἀπέδρασαν ἐκ τῶν φυλακῶν Βάλλα Βάλλα τῆς Οὐάσιγκτον πέντε κατάδικοι, οἱ ὁποῖοι ἔμενον εἰς ἕνα καὶ τὸ αὐτὸ κελλί. Ἡ δραπέτευσίς των προεκάλεσε καταπλήξιν, διότι ἔγινε κατόπιν προπαρασκευῆς, ἥτις ἀπῆλθε μῆνας βλοκλήρους. Ἡ διεύθυνσις τῶν φυλακῶν συνέλαβε τρεῖς φύλακα, θεωροῦθέντας συνενόχους, τοὺς ὁποίους ὁμως μετὰ τὴν σύλληψιν ἐνὸς ἐκ τῶν δραπέτευσάντων καταδίκων, ἀπέλυσε, διότι ὁ σύλληψθεις ἀπεκάλυπεν ὅτι ὁ μόνος συννόχος εἰς τὴν δραπέτευσιν των ἦτο ὁ γάτος τῶν φυλακῶν! Οἱ κατάδικοι εἶχαν γυμνάσει τὸν γάτον νὰ κἀιθετα εἰς τὸ ἄκρον τοῦ διαδρόμου καὶ εὐθὺς ὡς ἔβλεπε φύλακα νὰ καταφεύγῃ εἰς τὸ κελλί των. Οἱ κατάδικοι τότε ἐκφυγοντο νὰ ἐργαλεία, διὰ τῶν ὁποίων παρεσκευάζον τὴν φυγὴν των. Ἠδυνήθησαν τοιουτοτρόπως νὰ ἐξαασθοῦν ἐπὶ ἐν ἔτος καὶ νὰ παρασκευάσουν τὴν φυγὴν των.

ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

Εἰς ἀνάμνησιν τῶν δύο ζώων ποῦ παρευρέθησαν στὴ γέννησι τοῦ Θεοῦ Λυτρωτοῦ, οἱ τρόφιμοι τοῦ Ζωολογικοῦ κήπου τῶν Παρισίων μετέχουν κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων τὴν χάρις τῶν λογικῶν ζώων. Χάρις εἰς τὰς φροντίδας τῆς Ἑταιρείας τῶν Ζωοφίλων, τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων δίδονται εἰς τοὺς τρόφιμους τοῦ Ζωολογικοῦ κήπου διπλᾶ μερίδες... ἐκλεκτοῦ φαγητοῦ. Οἱ πρόσοκοι, πάντοτε, πρόθυμοι, βοηθοῦν τὰ μέλη τῆς Ἑταιρείας καὶ μετὰ πολλὰ ἀγάπια μεταφέρουν τοὺς «μπουναμάδες» εἰς τοὺς «φίλους μας τὰ ζῶα». Μεταξὺ αὐτῶν τῶν μπουναμάδων ὑπάρχει ὅτι μποροῦν νὰ φαντασθῶν καὶ ἐπιθυμήσουν τὰ ἅγια θηρία, πόσοι ἐκλεκτοὶ γιὰ τὰ πουλάκια, χορτάρια μρωδάτο γιὰ τὶς ἀντιλόκες, τοὺς ἑβρώνας καὶ τοὺς βονάσους, γλυκίσματα γιὰ τοὺς μικροὺς λαίμαργους πιθῆγκους, ποὺ πρὸς τιμὴν τῶν πρετῶν λαοστεθῆ, ὅτι δὲν ἦσαν ἀγρότοποι γιὰ τὴν ἰδιαιτέραν αὐτὴν περσιτοίσι.

ΟΙ ΕΚΥΛΟΙ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

Τὸ «Ἐλεύθερον Βῆμα» μεραδίδει τὰς ἐξῆς πληροφορίας ἐκ Τουρκίας: «Ὡς συνάγεται ἀπὸ τὰ γραφόμενα τοῦ τουρκικοῦ τύπου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἰδιαίτερος ἐπλήθυναν ἐκεῖ οἱ ἀδέσποτοι σκύλοι, ἀπόγονοι ἐκείνων ποῦ ἡ κυβέρνησις τῶν Νεοτούρκων περισυνέλεξε καὶ ἀπέστειλε μετ' ἑορτηγίδας εἰς τὸ ἐρημωθῆναι Ὀξιά τὴν Ποντικὴν ἡμίσχον. Ἡ δημοκρατία Κωνσταντινουπόλεως, ἐπροκήρυξε ἐν τῇ πληθύνει 25 γρόσια—20 δραχμῶν—δι' ἑκάστον φρονεούμενον ἀδέσποτον σκύλον, τοῦ ὁποῦν θά παρουσιάσεται εἰς τὴν ἔδραν τῆς δημοκρατίας ἡ οὐρά. Ὡς ἐν τῇ μεγάλῃ ὁμῳ προσφοράς τοῦ εἵδους, ἐδέχθη να ὑποτιμηθῇ τὸ ποσὸν εἰς 15 γρόσια». Ὁ «Φίλος τῶν Ζώων» πληροφοροῦσθαι διὰ τὴν Ζωόφιλον ἑταιρίαν τῆς ἀμερικανίδος, μεγάλης ζωοφίλου, Mrs Manning ἐπενέβη ἀποτελεσματικῶς τότε εἰς τὴν νέαν αὐτὴν ἐκστρατείαν ἐναντίον τῶν δυσταξιμένων σκύλων.